

Izbira ob 4 zjutraj.

Stanje mesečno 20—Din za inozemstvo 30—neobvezno.

Oglesi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRJO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Ljubljana, 23. aprila.

Na tem mestu smo že opozarjali na to nenadavno dejstvo, da stranke, ki so na vladu, silijo na volitve, opozilja pa skuša z umetnimi injekcijami podaljšati življenje na smrt bolni Narodni skupščini. Bengalični ogrej, ki ga začija opozicija, da zakrije svoj grozni strah pred volitvami, pa ga le bolj razkrinke. Ubogi gosp. Davidović ne čuti, da je že dalj časa samo igrač v rokah separatistov, ki se zavoljno smejijo njegovemu trudu. Kakor labodje petje pred smrto se tam zdi potovanje Davidovičevih zavedenih priateljev v Zagreb.

Mesto da gredo pridobivati tal v Smediji, se vesele aplavza — federalistov. Ta aplavz ne velja idejam, ki so jih razvili zagrebški govoriki, on veju veselju, da se je našlo nekaj oseb, ki se dajo tirati v ospredje, kakor so včasih pred pravo armado borile Šušenske pomožne čete, obsojene v pogin. Vsi ti poskusi so sama mučilna igra, koje žrtve je gosp. Davidović. Nič nai ne gane njegova polemika zato one ustavno dolobe, ki govorje o državnem imenu in maksimalnem številu prebivalstva ene oblasti. Kajti predobro se spominjamo, da je gosp. Davidović l. 1921. bil celo proti povlanju tega maksima nad 600.000. Če, da je l. to preveč, njegov spiritus agens gosp. Veljković pa je na vso moč prizerval onim, ki so bili proti imenu Jugoslavija. Ne da se izbrisati resnica, da so bili slovenski demokrati s Pribičevičem ne le za Jugoslavijo, ampak tudi za velike oblasti, ki bi znatno ublažile cel spor, ki danes divja v državi.

A mi ne moremo biti za eik-eak-politiko, ki zdaj proklinja, kar je blagoslavljala. Narod potrebuje miru in rodu, on potrebuje pravilne davne zakonodaje, dobro in pošteno upravo, prometna sredstva, zdrave socialne naprave, neovirano gospodarsko delo, zanesljive carine, ohrabljalo in sigurnost. In ta se da doseži na doseganjih temeljih. Zato odklanjanje državnopravne eksperimente.

Današnja Narodna skupščina je izvoljena v državnopravni omotici. Več del njenih poslavcev se udejstvujejo le v tej smerni in zamejne pozitivno delo za volilce. Čim bolj so nezadovoljni, tem bližji so misli, to je avtonomija, ki prinese duhovniško vladu v Slovenijo. Taka skupščina delati ne more. Vrhnu teza je usodni smot med strankama, ki sta prinesli ustavo, otevrali vsekodnevno konstruktivno delo. Njemu, negovim vzrokom in državnopravni zabolodi je napovedan hoi. Ta boj je močno le na bojnih volilnih krogličje. V Narodni skupščini volilni v zastrupljeni atmosferi leta 1923., se utemno samo zaostri. Dokaz so terverzne politične zvezze, ki so iz tem razdržanega stanja nastopile. Srbski samostalci z — Radljeom, zemljoradniki, z bosanskimi begi, nadtem skupaj na klerikalna kriva valjata. In ta konglomerat boče vlažati?

Mrlja, ki je že dovolj škoda narediti, ne kaže obnati, amnek treba da skoraj. Nič koristnega ne more dati od sebe, a lindstvo čaka na delo parlamenta: koliko škode je že zdaj, ko eno leto ni delal! In celo v služaju zavrnute ne pridevemo k stvarnemu delu in jeseni!

Zato na je škoda, če se izgublim čas. Če je našo SLS strah in se tigri bojezni, to ne more biti vzrok, da državni stroj ne sme biti poslan v kočnu, da ga popravi. In ta kovač je srbovlovensko volilstvo.

Povratek kraljice in prestolonaslednika

Beograd, 23. aprila, p. Nocoj ob 10. se vrnila kraljica s prestolonaslednikom. Beograd. Na kolodvoru so kraljico prejeli kralj, princ Pavle s princezinjo Digo, predmetni minister dr. Popović ter državljino dvorjanstvo.

NENADNI ODHOD MINISTRA NINČIĆA V MARSEILLE

Beograd, 23. aprila, p. Nocoj je nedoma odpotoval minister za zunanje stvari Ninčić v Marselle, odkoder je došel brzojavko, da je njegova mati na mirni postelji. V političnih krogih se dekontinuirajo glasovi, da bi Ninčićeva pot blizu političnega značaja.

DIPLOMATI PRI NINČIĆU

Beograd, 23. aprila, p. Danes dopolno se posetili ministra za zunanje stvari dr. Ninčića francoski poslanik De Bille, italijanski poslanik Bodrero in grški poslanik Mavridis, da se informirajo o politični situaciji.

Kralj zopet v Beogradu

KONZULTACIJE V DVORU SE NADALJUJEJO. — VPRAŠANJE VOLILNEGA SPORAZUMA MED DEMOKRATI IN RADIKALI. — OPOLICIJA KONFERIRI NA OBPUJUJE.

Beograd, 23. aprila p. Nocoj ob 18.30 je vrnil kralj v Beograd in bo, kakor se pričakuje, jutri nadaljeval konzultacije s šefi posameznih parlamentarnih skupin. Verjetno je, da bosta jutri sprejeti v dvoru predsednik Samostojnega demokratičnega kluba dr. Lukinić in predsednik kluba zemljoradnikov Voja Lazić.

V parlamentu se danes opaža precejšnja življenost. Glavni tema razgovorov so predstojede volitve, o katerih nihče ne dvomi. Danes so se raznalaže vesti, da je med radikalami in samostojnimi demokrati sklenjen podoben volilni sporazum. Točno je, da sta obe stranki s posebnim dogovorom vezani, da se ena brez druge ne udeleži volilne vlade, in da so se sporazumi, da se v okrajih, kjer gre za boj proti separatistom, ne bosta medsebojno slabili. Podrobnosti, ki se navajajo, pa niso točne.

O zagrebškem shodi g. Davidovića se je vedno razpravljalo. Mnogo se opaža, da so radičevi sicer postavili svoje zagrebške, t. j. meščanske pristole za posamezne skupine, v katerem angažajo, da bi opoziciji blok mogel delati v koncentratorski vladni s radikalami čisti prav. ne pa z drugimi radikalami. Ta list danes zopet vlači krono v politično diskusijo in pravi, da se z gotove strani govor, da se kriza v sporazumu z radikalno stranko zavlačuje in da bi bilo treba rešitev krize čim bolj pospešiti, da na najvišje mesto ne bi padla niti senca kakor sumnje.

Največja železniška katastrofa v Svici

DVA BRZOVLAKA TRČILA V POLNEM DIRU. — VEČ VAGONOV ZGORELO. — 25 MRTVIH, MNOGO RANJENIH. — MED ŽRTVAMI DIPLOMATI.

Bellinzona, 23. aprila. Ob 2. zjutraj se je na Gotthardski železnični dogodil večinski železniška nesreča. Brzovlak iz Milana je zapustil kolodvor v Bellinzoni ter vozil s hitrostjo 60 km na uro. Nasenkrat je se pripeljal od nasprotno stranu po istem tisuču brzovlak iz Curiha. Oba vlaka sta trčila skupaj. Posledice so bile grozovite. Oba vlaka sta imela po dve električni lokomotivi, ki sta bili popolnoma uničeni. Kamalu se je silšalo stakanje ponesrečenih pasažirjev in visokospremnega obja. Nemški wagon, ki je imel razsvetljavo s plinom, je pričel goreti, ravno tako tudi dva italijanska vagona.

Identiteta žrtev katastrofe, katerih bo 25, se še ni mogla ugotoviti, ker so bila trupla popolnoma sezgana. Več ali manj težko ranjenih je bilo 18 oseb.

Kriv nesreči je vlakovodja milanskega vlaka, ki je prezrl signal, ki je stal na stoj. Vlakovodja sam je med mrtvimi. Kakor se govorji je med žrtvami tudi italijanski poslanik v Kodanju grof Della Torre. Materialna škoda znaša kakih 5 milijonov frankov.

Posvetovanja o predlogih ekspertov

Pariz, 23. aprila j. Poloficijalno se nanaša, da se danes dopoldne vrši na Quai D'Orsayu daljši razgovor med Poincarejem in Barthoujem. Na tem razgovoru se je ugotovilo popolno soglasje med francoskim ministrskim predsednikom ter predsednikom represijske komisije.

London, 23. aprila, h. V političnih krogih se pričakuje odgovor angleške vlade na predloge ekspertskih komisij na poročilo ekspertov v prihodnjih dveh dneh. Reuterjev urad doznaval o stališču merodajnih mest, da smatrajo poročilo kot nedeljivo celoto. Menijo, da se mora poročilo predvsem v načelu sprejeti in da se morajo njegovi predlogi čimprej izvesti. Ko se bo to zgodilo, bodo mogli zavezniki razpravljati o nadaljnjih spornih točkah.

Newyork, 23. aprila, h. V zvezki z všečnimi izjavo predsednika Coolidge glede udeležnosti Amerike pri reparacijskem posojilu Nemčiji se poroča, da so newyorskni bankirji pripravljeni prevzeti v Dawesovem poročilu predlagano posojilo 200 milijonov dolarjev.

REVIZIJA REPARACIJSKIH NAROCIL.

Beograd, 23. aprila, p. Danes se je sestavila komisija, ki bo pregledala vse sezname naših naročil, katere je naša država izvršila v Nemčiji na račun reparacij. V tej komisiji se nahajajo finančni minister dr. Stojadinović, načelnik v ministrstvu za trgovino in industrijo Raziskovalni ter zastopnik ministrstva za zunanje stvari. Komisija bo začela svoj posel jutri ter ga ima dovršiti v treh dneh.

ZAKUP POSESTVA BELJE.

Beograd, 23. aprila, r. Dne 26. t. m. bo začela poslovati komisija za oceno ponudb za zakup državnega posestva Belje.

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Trocki proti angleškim finančnim zahtevam

RUSIJA ODLOČNO ODKLANJA POVRAČILO STARIH DOLGOV. — NI UPANJA V POPOLN SPORAZUM MED ANGLIJOM IN RUSIJOM.

Moskva, 23. aprila, h. Zahteve angleških bankirjev, ki so bile stavljene Macdonaldom glede Rusije, so tukaj povzročile vihar ogroženja. Vsi kongresi, ki sedaj zasedajo, in vsi vodje gospodarskih in znanstvenih zavodov, se bavijo s temi pogojmi, ki se soglasno smatrajo kot nesprejemljivi. Sovjetsko časopisjo je pridelo kampanjo, v kateri skuša dokazati, da nikakor ni mogoče mislit na izpolnitve teh pogojov.

Tudi autoritativni sovjetski krogi razvajajo odklonilno tališče. Trocki, ki je takoj po svojem povratku zopet prisel s svojimi delovanjem, je imel na kongresu železničarjev dolg govor o londonski konferenci. Govor se krije z vsebino njegovega nedavnega govorov v Tiflisu. Izjavil je, da je v sedanji negotovi situaciji dozorelo prepričanje, da Macdonald ne bo mogel dosegeti velikega načelnega dogovora s sovjetsko Rusijo. Trocki je poudarjal, da bo Rusija, ako bo

Neuspeh francosko-rumunskih pogajanj

KOMENTARJI ITALIJANSKIH LISTOV. — PESIMISTIČNE PROGNOZE O POLOŽAJU NA BALKANU.

Rim, 23. aprila, j. «Idea Nazionale» piše danes, da je francosko-rumunska zveza mnogo izgubila od pomena, ki se ji je v prvem trenotku pripisoval, ker je Rumunija od Francije preveč zahtevala. Na Quai d'Orsayu se splošno želi, da se male države obvezajo podpirati Francijo v eventualni vojni. Sedaj pa je bila ravno Rumunija, ki je tako podporo zahtevala od Francije. Francija pa se spušča kvetljemu le v recipročitetu. List je baje informiran, da Rumunija to pot ni morena nuditi te reciprocitete, in sicer iz materialnih vzrokov. Pogoda bo torej le nekaka politična solidaritetna pogodba in pogodba za dohavo orožja od strani Francije Rumuniji. Pri tem gre — meni «Idea Nazionale» — zoper enkrat za eno uslužnost, ki jo Francija nudi malim državam, ki se hočejo oborožiti. Besarabsko vprašanje ostaja tudi še nadalje odprtlo.

OJAČENJE RUMUNSKEGA OFICIRSKEGA ZBORA.

Bukarešta, 23. aprila, s. Vodstvo rumunske vojske je z ozirom na pretečo vojno nevarnost zaradi konflikta z Rusijo sklenilo, sprejeti v vojsko desetki tisoč vojakov, skupaj približno 40 oseb. Vlada je nastopila proti predlogu, in sicer iz pripombe, da ne more nihče izključiti možnosti oboroženega konflikta, ter svetuje vsled tega pazljivost.

Poincarejeva nota

čičerinu

Odgovor na ruski protest radi francoske intervencije v kijevskem procesu.

Pariz, 23. aprila, s. Ministrski predsednik je posel ruskemu ljudskemu komisarju za zunanje zadeve Čičerinu brzjavko, v kateri izjavlja, da francoska vlada s tem, da je v imenu velikega števila francoskih znanstvenikov prosila za milost za ruske znanstvenike, ki so bili obnestiraji v Kijevu, nikakor ni nameravala vmeševati se v notranje zadeve Rusije. Poincare je opozoril na svojo kategorično izjavo v senatu dne 9. aprila, da se francoska vlada ne bo bavila z notranjo politiko Rusije. Korak francoske vlade je izšel le iz čustva človečnosti. Svar Rusije je, ali upošteva ta korak ali ne.

Brozavčka končuje z ugodovljivo, da je trditev, po kateri so kijevski obsojeni sledovali pri francoski tajni službi, popolnoma izmišljena.

ITALIJA PRZNALA GRŠKO REPUBLIKO.

Rim, 23. aprila, j. Italijanska vlada je oficijelno priznala novi režim v Grčiji.

ZAŠČITA REPUBLIKE V GRČIJI.

Atena, 23. aprila, s. Danes je stopil v veljavno zakonski dekret, ki določa za antirepublikansko rovanja ostre kazni do 10 let. Dekret se bo predložil v odobritev ustavotvorni skupščini.

MEDNARODNI KONGRES ZA LETALSTVO.

Rim, 23. aprila, z. Včeraj je otvoril italijanski ministrski predsednik Mussolini v Rimu 6. mednarodni kongres za letalstvo. Na programu so sledeče točke: 1.) Režim za letala v inozemstvu, njihova klasifikacija, predpisi za poletje in vkrvanje, poskede zrakoplovov v eksteritorialnosti. 2.) Zavarovanje. 3.) Režim med vojno, določila letalskih prog med vojno, predpisi za bombardiranje. Kongres se udeležuje 26 držav.

FAŠISTOVSKI PARLAMENT.

Rim, 23. aprila, j. Včeraj se je vršila prva seja aprilskega zasedanja vrhovnega fašistovskega sveta. Govornik stranke poslanca Olulta je predstavil poročilo iz izvršenem delu ter obenem sporočilo demisiju strankinega direktorja, ki je izbran na koncu meseca oktobra prošlega leta v sobi št. 48 hotela Palace umoril Švicarskega trgovca Isella. Zanimanje za to obravnavo je velikansko. Prijavljenih je veliko število novinarjev, zlasti dopisnikov francoskih in švicarskih listov.

Kupujte olimpijske srečke

Upravnštvo:

Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 38.

Podružnici:

Maribor, Barbarska ul. L Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu št. 11.842.

zavodu št. 11.842.

zavodu št. 11.842.

zavodu št. 11.842.

Novi draginjski dodatki in uradništvo

Draginjska naredba za državne naščenosti še ni izšla, a v nekaterih podrobnostih, ki so znane, zadeva na odločno kritiko. Minister pravde je protestiral, da se njegov predlog v kacist posebnim sodnijskim dokladom ni v celoti obsegu sprejet in je izpadla srednja grupa. Tudi uradniški pari niso s stilizacijo člena 11. nove naredbe zadovoljni. Nam se zdi povsem umestno, da se organizacije javnih nameščencev baš v tem trenutku oglašajo. Ne z namenom trditi, da nič naprejka, ampak z namenom, v zadnjem hipu še kaj popraviti, povsod pa ugovarjati morebitnemu utisu, da je vprašanje javnih nameščencev »rešeno«. Z uveljavljanjem zakona je dana tele podlaga za nadaljnjo delo, trdna baza, na kojo se mora graditi naprej, da se bodo prejemki avtomatično prilagodili draginjskim razmeram. Že so nekateri krogi hoteli zoper dvigniti cene, češ, zdaj ima nameščenec par dinarjev več. To je zadevo na odločen odpor. Organizacije, katerih naj bi se javno nameščenstvo z zaupanjem oklenilo, naj bi zdaj gledale, da se zakon in naredbe, kolikor možno popravljene, dosledno izvedejo in da se potem delo in borba nadaljuje za končno urelitev prejemkov javnega nameščenstva.

Cinovniški pari.

Po soglasnih poročilih je odobren člen 11. nove draginjske naredbe tako: Ako sta mož in žena državna uslužbeneca v istem kraju, ne moreta oba prejemati celega hčernega draginjskega dodatka. Eden se zmanjka za polovico. Če dodatki niso enaki, se zmanjša manjši. V enem in drugem slučaju mož izjemoma zadrži pravico na rodbinski dodatek na ženo pod pogojem, da ne postope ovire, ki po novem zakonu izključujejo pravico do tega dodatka na ženo sploh. V tem slučaju se ne jemljejo v obzir njeni, ki jih žena dobri od države kot državna uslužbenka. V prvotnem predlogu se je omejitev člena 11. namernovala le za III. draginjski razred, kasneje pa je to ostalo za vse tri razrede.

PROTEST URADNIŠKEGA SVEZA

Uprava glavnega činovniškega Saveza je na seji od 21. aprila razpravljala o novi uredbi ministrskega sveta, katera določa nove draginjske doklade za državne uradnike in uslužbence. Ugotovilo se je, da uredba ni zadovoljila legitimnih interesov državnih uslužbencev, ki jim po večini tudi za naprej ni zagotovljen eksistencijski minimum. Gospodarski položaj velike večine državnih uslužbencev, t. j. nižjih uslužbencev, ki je bil tudi dosedaj najtežavniji, je ostal skoraj neizpremenjen. Velikemu delu uslužbencu pa se bo položaj z razvrstitev po uradniškem zakonu še poslabšal. Uprava Saveza podčrtava protisocialni značaj sklepa ministrskega sveta in smatra, da se obliube niso izpolnile, ki jih je dal finančni minister dne 19. marca t. l. pooblaščenim zastopnikom državnih uslužbencev. Sklep ministrskega sveta o uradniških draginjskih dokladih tudi ne predvideva nobenega zboljšanja v gmotnem položaju upokojencev in upokojenk. Ostaže je v uredbi tudi stara določba o skrečenju draginjskih doklad državnih uslužbenc, ki so poročene. Sploh so se draginjske doklade določile po lestvici, ki prav nič ne ustreza resničnemu gospodarskemu položaju državnih uslužbencev in prejemkom, ki so določeni z novim uradniškim zakonom. Zastopniki državnih uslužbencev vidijo v tem dokaz, da vendar se ne razume prav stvarnega položaja državnih uslužbenc. Zato energetično proti temu protestirajo in si pridrže proste roke za nadaljnje korake, ki jih bo položaj v bodoče zahteval.

Med Parizom, Bukarešto in Beogradom

V vnapnji politiki se ploto važne stvari. Francija, ki se nahaja že v najtežnejših vezeh s Češkoslovaško in Poljsko, bi rada enako ozko zvezo sklenila tudi z Rumunijo in Jugoslavijo. Ta velika zveza slovansko-romanske srednje Evrope in Francije naj bi tvorila vzhodni člen železnega obroča okrog Nemčije.

V kolikor ima ta zveza za smoter garantiranje varnosti in čuvanje mirovnih pogodb napram Nemčiji ter Madžarski in Avstriji, njenima eventualnim satelitom, je sama ob sobi omiljiva in popularna, ker se v Varšavi kakor v Pragi, v Bukarešti kakor v Beogradu državnički zavetajo, da je pan-germanska revanšna težnja nijm prav tako ovrsna, kakor Franciji. Do tu je stvar jasna in enostavna.

Toda komplikirana postaja stvar v trenutku, ko hoče Franciji dati zvezni značaj kot napram Nemčiji tudi napram — Rusiji. Francoska želja, da naj ostane Maša antanta s Poljsko močan kompakten blok tako nasproti Berlinu kot nasproti Moskvi, zadeva na silne težkoče, ki so jasno stopile na dan baš te dni, ko se iz Pariza in Iz Bukarešte forsera misel, naj naša kraljevina sklene z obema obrambno-pogarlo, ki bi veljala tudi glede Besarabije napram Rusiji. Vodilni naši krogovi so se postavili na — za nas vsaj —

edino možno stališče, da mi sicer nismo prijatelji boljševista vlade, da pa imamo dosledno pred oddih interese one velike Rusije, ki ostani nedeljiva. Zato ne more biti govora o tem, da bi mi pomagali Rumuniji garantirati posest Besarabije, kakor želijo v Bukarešti in v Parizu. Zdi se nam celo, da je Francija kot bivša dolgoletna ruska zaveznica ravnila nepravilno, ko je tako urenopravila aneksijo sporne dežele, saj za to prvič ni imela nikake pravice in drugič pritrdiritev ni oporutna z ozirom na sigurno bodočnost demokratične nove Rusije. Mi, ki imamo do Rusije ne le tradicionalna zavestniška čuvstva, marveč še mnogo več, zavest slovanske skupnosti, čuvstvo globlje, iskrenje notranje vsestranske solidarnosti, mi sledimo našemu bodoču Rusiju. Ker smatramo boljševike danes za nevarne našemu obstoju, jim ne želimo uspehov; toda želimo pa jih njihovim demokratičnim naslednikom. Francija teh razlik ne dela; v njenih računih zavzemata Rusija drugačno mesto, pri čemer je kriterij le nacionalistični. Rumuni pa misljijo čuvati Besarabijo prav tako zoper sovjetsko vlado kot zoper sleherno njenih zaveznikov.

Francosko-rumunskim željam morejo ustreči samo v Varšavi, kjer imajo napram Rusiji natančno ista interese kot v Bukarešti. Našim slične težnje pa ima Češkoslovaška, zato tudi ona ne more in ne mora prevzeti nikakih obveznosti glede poljskih vzhodnih meja zarezanih daleč v rusko etnografsko ozemlje.

Ko se je pred leti osnovala Mala antanta, smo morali opozoriti na različne interese njenih članov v razmerju do Rusije naglašati, da je njen obstoj zasiguran dotele, dokler ne nastopi nova Rusija. Ta notranja razponka v Mali antanti se je odčito pokazala te dni, ko je prvič nastopila Rusija agresivne. Sodimo, da se spor ne prenese preko diplomatskih meja in da delansko ne more še nastopiti kriza. Da rodbinske zveze ne morejo izigrati odločilne uloge, v parlamentarni monarhiji, kakor smo mi, ni treba niti naglašati.

Največ kar moremo nuditi Rumuniji v sporu radi Besarabije, je, da ji krijejo hrbot, ako bi njene težave skinsko izrabili Madžarska ali Bolgarska. Na tej strani so naši interesi identični; tu smo formalno in dejansko angažirani.

Praški list o italijanskih volitvah

Glasilo ministrskega predsednika Slovile, agrarni «Venkov» piše po informacijah svojega rimskega dopisnika pod naslovom: «Po zmagi med drugim tele: Predvsem je treba odseti od specjalno fašistske zmage okrog 2 milijona južnoitalijanskih glasov, ki so vedno za vlogo, naj bo na krmili ta ali ona stranka. Najhujšo pa je to, na kak način je bila zmaga dobljena. Giolittijeva volitve so v primeru z letošnjimi volitvami kakor otroška pistola in browning. Se danii volilni red pozna n. pr. tudi volilno kabino, zaprt lokal, kjer izvrši volilce volilni akt, to je: označi listo, ki jo voli. V stotisočih primerov niso bili volilci sploh pripravljeni v kabino. V drugih primerih so sicer niti notri, a našli so tam člena milice vladajoče stranke, se v drugih primerih niso dobili volilni legitimaci volile, ampak volilni komisiji, ki je volila namesto njih. Familijske stranke ni pozvali mej niti pri volitvah, niti po njih. Sedaj krije lasti, da so navdušeni nad izidom volitev; vendar pa to veselje ni tako resnično in zdi se, da je zlasti načelnik vloge ne pri sreu, da se mora opraviti na takih elementih. Značilno je, da je opozicija popolnoma mirna, njeni listi prinašajo le tu pa tam kako poročilo o nasiljih pri volitvah. Zato pa listi vladne stranke kar divijo in grozijo opoziciji, češ naj opusti svoje provokacije. Ni šuda, da gledajo ljudje strahoma v bodočnosti: da kaj poostrenje terorja in reakcije. To da pritiske vzbudi vsej protiprotisk.

Politične beležke

+ Likvidacija Nar. napredne stranke. Sinoč so imeli v gostilni ljubljanskega Narodnega doma nekateri člani takozvane Nar. napredne stranke sestavljali, na katerih so po referatih dr. Trilej in dr. Ravniharja sklenili svojo stranko definitivno razpustiti in vstopiti korporativno v radikalno stranko. Poobrnost prehoda se bodo določile v sporazu z radikalnim akcijskim odrhorom v Ljubljani in centralo v Beogradu.

+ Stirletnička klerikalnega krovoprestila. Stirli leta so minula, odkar je osrečeval Jugoslavijo Protič-Koroščev režim, ko je bil v Ljubljani predsednik deželne vlade duševni voditelj SLS, dr. Janko Brejc, poverjenik za notranje zadeve pa prof. Bogumil Remec. Dobroti režim ni zapustil nobenih, pač pa vstajajo na današnji dan krvave sence na Zaloški cesti kot pretresljive priče državniške modrosti in socialne prakse klerikalne stranke in njenih eksponentov na vladih mestnih. 13 mrtvih, 24 težko in 40 lahko ranjenih za boljši kruh se borečih delavcev je padlo ta dan v krv, dasi bl se dala nesreča le z malo porceljo pamet in človekoljubja v napret preprečiti. Današnji dan pred Stirličimi leti je bil najčrnejši dan v naši državi in značilno je, da so bili nositelji takratnega moril-

skega režima naši klerikalci. In nič manj značilno za moralno voditelje takratnih žrtv delavske solidarnosti je, da sedem danes v ljubljanski mestni hiši skupaj s klerikalno stranko, ki ima dogodek na Zaloški cesti na svoji vesti. Pri žalostnem spominu ob štiriletnici vendar je ne smemo pozabiti tragikomilnega dogodka tega dne, ko so se g. dr. Brejcu hlače treseli in je za božjo voljo prosil zase in za Katoliško tiskarno assistance srbskih vojakov... In tudi to je treba zabeležiti, da so gospoda takrat pridno — plenili časopise, ki so si drznili povedati odkrito besedo v obraz. Tak je bil klerikalni režim svobodoljubja, ki bi ga g. Korošec zoper hotel vpeljati v naših krajih. Režim reakcije in mortje...

+ Razdor med slovenskimi demokratimi. Za Veliko noč je »Slovenec« spekel za svoje najavnnejše posebno politiko. Organiziral je na brzo roko posebno Davidovičev stranko v Mariboru. Pravijo, da je ta senzacija iznjedrla g. Franja Žebota, enega izmed glavnih državnikov SLS v Beogradu. Davidovičci se shajajo »nekjies in »nekdo« jih voli. Kakor se je pozneje izkazalo v »Straži« so to »trezni in odlični možje iz demokratske stranke«. Mi smo to »informacijo« ocenili kot nekoliko zakasnelo predpustno duhovitost in ni se nam zdejšo vredno reagirati na slabe dovitipe g. Žebota. Toda drugačna mnenja je bil g. Ben-Beba, ki je Žebotovo inspiracijo hvaležno porabil za poseben članek o mariborskih Davidovičevih. Kar g. Žebot takoreč je sluti, to je Ben-Beba »podrobno« znan — le imen voditeljev novega pokreta še ne more navesti. Z zanimanjem bi sledili njegovim nadaljnim tozadavnim naporom, da bi stvar ne bila pomembnejša v nekem drugem oziru. Ben-Beba objavila namreč svoje bedaste intrige v glasilu »Jadranske banke«, katere novi gospodarji nam zatrjujejo, da ne pripuščajo v svojem listu nobenih političnih intrig. Očvidno pa soje volje še ne morejo dovolji uveljaviti, kajti razni brezposelnji in moralno baš ne povsem čisti elementi še vedno nemoteno izlivajo in intrigirajo po Naredniku. Članek o »razcepju med slovenskimi demokratimi« je uprav klasičen primer take izzivalne intrige proti JDS. Kdor le malo pozna razmere, vendar so veste med officalnimi vodstvom JDS in našim prijateljem drjem Kukovcem in življive izmišljostne, kar se pa še posebej najnoveljske politične situacije tiče, se naši in drja Kukevca nazori povsem krijejo in nam ni treba še posebej se sklicevati na tozadavno pismeno pohodo, ki jo je dr. Kukovec povsem v našem smislu odločujoči seji občeh načelstev JDS. Mi pribijamo hudočilo, da hoče glasilo Jadranske banke sejeti razdor in s tem pomagati klerikalcem. Gospoda ekoli »Jadranske banke« hoče torej, da se volilni volilni red pozna n. pr. tudi volilno kabino, zaprt lokal, kjer izvrši volilci volilni akt, to je: označi listo, ki jo voli. V stotisočih primerov niso bili volilci sploh pripravljeni v kabino. V drugih primerih so sicer niti notri, a našli so tam člena milice vladajoče stranke, se v drugih primerih niso dobili volilni legitimaci volile, ampak volilni komisiji, ki je volila namesto njih. Familijske stranke ni pozvali mej niti pri volitvah, niti po njih. Sedaj krije lasti, da so navdušeni nad izidom volitev; vendar pa to veselje ni tako resnično in zdi se, da je zlasti načelnik vloge ne pri sreu, da se mora opraviti na takih elementih. Značilno je, da je opozicija popolnoma mirna, njeni listi prinašajo le tu pa tam kako poročilo o nasiljih pri volitvah. Zato pa listi vladne stranke kar divijo in grozijo opoziciji, češ naj opusti svoje provokacije. Ni šuda, da gledajo ljudje strahoma v bodočnosti: da kaj poostrenje terorja in reakcije. To da pritiske vzbudi vsej protiprotisk.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb dospeila znani protičevci dr. Momčilo Ivanović in radikalni zgagor Nastas Petrović. Najprej je dr. Ivanović dolgo konferiral z dr. Maćkom, predvsem in dr. Lorkovićem, včeraj pa so pritegnili tudi Petrovića in, kakor pravi »Hrvatski«, ponovno pretresli situacijo. Sinoč sta se oba moža zoper vrnili v Beograd. E. politična vzajemnost med Zagrebom in Beogradom pa zadnje čase le lepo napreduje.

+ Za kariero. V torku sta v Zagreb

Naši Kraji in ljudje

Obsodba ribniškega dekana Skubica

Ljubljana, 23. aprila.

Danes se je končala pred okrajnim sodiščem v Ljubljani prava zaradi razstavljanja časti, ki se je vlekla že od 1. 1920.

V jeseni pred volitvami v konstituanto je ribniški dekan Anton Skubic javno v gostilni obdolžil pristaša JDS v Ribnici,

da so med njimi nahajajo denuncianti.

Imenoma je označil gg. Franceta Križanega, trgovca in Ivana Arka, posojilničnega tajnika v Ribnici. Seveda sta imenovana poklicala dekanu Skubica pred sodiščem, da jima da zadostuje. Iz raznih vzrokov je obtoženi dekan ponudil dokaz resnice. Pri prvih razpravi, ki se je vršila jeseni 1921. pred delegiranim sodiščem v Vel. Laščah, je dekan Skubic pripeljal s seboj urednika »Slovenca« Možičarja in je na to drugi dan izsel v redničnoljubnem »Slovencu« članek »Litetalno denuncianstvo pred sodiščem«. V tem lažnivem zavitem poročilu je farovski organ skušal s prikrojenimi izjavami nekaterih prič vikarijati svetu ribniške priste JDS kot denunciant in družbo avstrofili, ki so med vojno denuncirali razne osebe vojških oblastim. Nasi žititelji se bodo morda spominjali, da je mestni tržni nadzornik g. Plemej v našem listu takrat protestiral proti tej zaviti pisavi »Slovenca«, ki je zlasti predugradila Plemejevo izpovedbo, in je točno pojasnil, kako se je vršila preiskava le proti poslancu Skubiju, dočim o dekanu Skubicu sploh ni bilo nobenega govora.

Vodil se je na to obširen dokaz po pričah, ki so bili svoj čas oficirji v Ribnici in ki se nahajajo na Dunaju, toda nobena prica o kaki ovadbi proti dekanu Skubicu ni nječesar vedela, najmanj pa o tem, da bi bila zasebna obtožitelja dekanu Skubicu kakorkoli ali kamorkoli naznanila. Dekan Skubic je nadalje trdil, da sta ga zasebna obtožitelja ovadila na orodniško postajo v Ribnici zaradi neke pridige, v kateri je razlagal latinsko geslo »Dulce est pro patria mori«, pri tem pa da bi bil pristavljal, da so o sladosti smrti govorili in govorijo ljudje, ki za domovino niso nikoli umrli in tudi lega namena nimajo. Izkazalo pa se je znova nasprotno: V eni svojih pridig je g. Skubic grmeli proti Sokolstvu, češ da so Sokoli krivi vojne in nepotrebne prelivanja krvii, ker so se oni poprej hodiči bratit s Srbi v Beograd. Zaradi tega avstrofilskega proti Sokolu naperjenega obrekovanja je pač Frača Križman pošupal privatno tedjanje orožniškega postajevodjo Trščarja, kaj bi se dalo ukrestiti proti dekanu v obrambo Sokola. Trščar je stvetoval sodno pot. Ovadba pa ni nikdar vložena in orodništvo sploh ni imelo povoda poslovati proti dekanu. Vse to se je točno ugotovilo po zasiljanju raznih prič in s poizvedbami pri orodniškem poveljstvu.

Obdolžitev pristašev JDS v Ribnici z denuncianstvom neposredno pred volitvami v konstituanto je imela namen, da dleti kot volitno agitacijsko sredstvo proti demokratski stranki. S takšnim obrekovanjem so klerikalci skušali demokrate odstraniti kot manjvredne člane narodne družbe. Ta naskok pa se je temeljito ponesrečil, skljub temu, da so se naše osebe, ki so v svoji bujni domislišči hotele sumiščiti zasebna obtožitelja. Sodilje je v razlogih svoje ovadbe izreklo, da glavni Skubičevi priči Josipini Smodejevi, ženi bivšega notarja in njeni hčerki ne verujejo z ozirom na zbrane dokončno gradivo glede značaja prvoimenovane. Dekan Skubic se je skliceval tudi na spise pri sedanjem vojnem ministratu na Dunaju, v katerih se baje nahajajo ovadbe proti njemu. Tozadevni spi-

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Cetrtek, 24.: »Akantka«. A. Petek, 25. ob 15.: »Hamlet«, dijalska predstava. Izv. Sobota, 26.: »Kamela skozi uho Šivanke«. E. Nedelja, 27.: »Dom«. Izv. Ponedeljek, 28.: »Ana Karenina«. D.

Ljubljanska opera.

Cetrtek, 24.: Zaprt. (Generalna vaja.) Petek, 25.: »Gorenjski slavček«. B. Sobota 26.: »Madame Butterfly«. Gostovanje tenorista Tomiča iz Beograda. D. Nedelja, 27.: »Traylata«. Gostovanje ge. Wessel-Polla in g. Tomiča. Izv. Ponedeljek, 28.: Zaprt.

Cellsko gledališče.

Sobota, 26.: »Mamzelle Nitouche«. Izv.

Sprememba ljubljanskega opernega repertoarja. Valedi ponovne obobenosti. Banke ljubljanske opere je repertoar vplet spremenjen kakor je razvidno iz reporeda zgoraj.

Ljubljanska drama. V petek 25. t. m. je uprizori v dramatskem gledališču poleg ob 8. uri Shakespearjeva žalo-igra »Hamlet«, kot tijška predstava pričnih cenah. Predstava pa ni samo za djeti, ampak tudi za drugo občinstvo, ki boče uživati to nesmrtno delo.

Razstava »Kluba mladih« v Mariboru

Maribor, 22. aprila.

Iz zunanjega sveta rezultira gibanje naše notranjosti, koje videti refleksi je umetnina. Preobrazba sveta mora odsevanji v umetnosti. Pet let grozno samomorije človeštva, ki je vzdralo vse njegove vrednote, na vrh izvršilo iz kaosa nitedost, potepalo pa zemlje, živiljenja, dušo, staleže, nato v materialistično shvačanje vprejgo vse mišljenje — že je človeštva izisnilo neantikuliran krik po pomoci, bedno dobo (in intelektualno človeštvo je najbednejše) pritisnilo v kontemplacijo, čustvenost, živčnost. Kakor je grška klasička v skladnosti, harmoniji, vzvišenosti izražala dobo bukoličnih idil, srečnega človeka, tako izraža nova umetnost v iskanju močnih dojmov, razkrivanju, čustvenosti, ki ga dosega, če treba z življivo realne možnosti, našo dobo, nesrečnega človeka. To umetnost pa čutimo, z milenialnim strojem ne smemo do nje.

Zato »Klub mladih« reprezentira. Pa tudi radi aktivnosti in osebnosti: Istočasno je na Češkem, Pilon v Rimu, Jakac v Pilon pričnana zura, razstava sedma. V nji je stik s prošlo dobo, najujši metež nove in pomirjen izvod, prognos za bodočnost. Kakovost zmaguje plastična v nji Tone Krail, »Evangelist«

si so se na Dunaju dobili, toda v nobenem ni niti besedice govora o Skubiju, ali o kakršnikoli ovadbi proti njemu.

Dokaz resnice, ki ga je poizkusil dekan Skubic, se je torej temeljito izhalo-vil. Izkazalo se je jasno, da proti njemu sploh ni teklo nikako postopanje in da je vsako sumnjenje proti komurkoli sploh iz trte izvito, zlasti pa očitanje proti obem gg. zasebnim obtožiteljem.

Sodilje je dekanu Skubicu spoznalo krvim prestopkom proti varnosti časti ter ga obsodilo na en dan zapora, katera kazeno pa se mu je spremenila z ozirom na njegov stan in na razne olajšilne okolnosti na 150 Din denarne globe. S tem je bilo dano zadolženje po krvicni oblaščenima zasebnima obtožiteljima. Zoper enkrat je bilo treba katoliškega duhovnika pred sodiščem podučiti, da ni dovoljeno neutemeljeno sumnjenje in obrekovanje. Ce pa je dosta vemo, da je hotel pred sodiščem dekan Skubic poskarati za velikega Jugoslovana že od nedaj, da je pa v resnici svoječasno bil odlikovan z ratušnim križcem za vneto nabiranje vojnega posojila, potem je slika tega moža popolna.

Franc Olshausen

novi nemški poslanik v Beogradu.

Olshausen je že dolga leta v nemški diplomatski, oziroma konzularni službi. Prvo samostojno mesto je dobil po vojni, ko je bil imenovan za nemškega odpravnika poslov v Argentini. Od tam je prišel kot poslanik v Kowno (Litva), te dni pa je bil imenovan za poslanika na našem dvoru mesto dosedanjega poslanika Kellerja, ki je prestavljen v Bruselj.

Umor v Krašnji

Nova sled. — Tajinstveni moški in njegovi obiski pri Severjevi.

V ljubljanskem preiskovalnem zaporu se nahaja sicer neki berač, ki je osumljen umora posnetnike Jere Sever iz Šavell, toda sled vodi tudi v drugo smer.

Ze v velikonočni številki smo pridobili nekaj podatkov o tajinstvenem moškem, ki je odšel s pokojnico dne 21. marca, t. i. »dona«, utrak iz Šavell v Ljubljano, oc. župničico do Kresnic in potem pač proti Mariboru.

Naš gospodvalec je zvedel sedaj na sošču že sledče podrobnosti: Tajinstven, moški je bil star okoli 60 let, visoke postave (približno 170 cm), nekoliko suhi ljestave obraz, temnih las, pomešanih s sivimi. Lase je imel dolge in razmršene. Brki so bili enake barve kakor lasje, obliečen pa je bil v rijavkast sukniš. Ena priča je opazila, da je bila njegova noga pod kolenom nekoliko vzvočena ali skrivljena, kar se je poznalo tudi na tem, da hlače niso padale ravno. Stopal pa je s celim stopalom. Pri hoji je nosil glavo nekoliko sklonjeno. Po bradi ni bil ko-

smat, vendar pa kocnast in nikoli prav gladko obrtil. Ovratnik je imel vedno zavilan. V Severjevo hišo je prišel kakih 8 krat. Prvič neki petek popoldne, drugič že naslednji dan. Prvi dan je klečal in molil kake četrte ure in začel potem povedovati »kakšne lumparje se godijo po svetu« in da je nekaterim »zavaden«. Ko mu je Severjeva potočila o svojih nesrečah pri živlini, je rekel, da je v Krašni neki »Tomaškovec«, ki zna vse to odpraviti. Dal si je prinesli prsti iz bleve, ki jo je spravil v svojo vrečo, čes, da bosta Tomaškovec pomagala sv. Anton in sv. Valent in da bo s prstjo tako »zacopral«, da bodo prikazni povedale, kdo je »zavadel«. Ob neki drugi prilikli je povedal Severjevi, da se je pri njih izvršila tatvina in je točno imenovan vse predmete, ki so bili Severjevi v resnici ukradeni. Dejal je, da mu je »Tomaškovec« povedal, da bodo vse te stvari dobili nazaj. Naročil je gospodinj, da mu je imel v resnici izboren tek, kajti jedel je kar naprej, toljko časa, da je pospravil, kolikor je pač mogel.

Oslepjarjen Andrejček je iskal med tem angeljico varuhu po cestah in ga končno resekne našel. Povedal mu je natancno nesrečno zgodbu, nakar je takoj pričel lov za vragom varovancem. Uspeha pa ni bilo in Andrejček je moral praznen domov. Šele okrog 4. junija se je splazil Favn iz okrilja smrck in nočnih senč in krenil na sprechod po beli cesti proti mestu, kjer ga je pričakoval njegov veliki mojster, ki ga je zapeljal v greh požrešnosti. Ker pa so hudi duhovi vedno slabješi od dobrih, so hotela nebesa, da ga je na istem mestu pričakoval tudi Andrejčekov angelj varuh, ki mu je z mečem pokazal pot v luku. Tamkaj je natov ubogi Jurček skesan izpovedal, da mu je sicer za vse storjeno neznanško žal, vendar pa ne more več pomagati, ker je vse Andrejčekove dobrote že spravil pod streho, do katere niti sam nima kluča.

K Severjevi je prišal v kango z mleko »zeganano vodo iz 16 far« in naščal, naj s to vodo poškropi hlev in okolico hiše. Pokojnica mu je potem to kango napolnila z mlekom. Ce ni stanoval ta berač v Ljubljani ali bližini, je to mleko gotovo prodajal v Ljubljani. Ravnotako je najbrže prodal v mestu tudi oblike pokojnega moža Jere Severjeve. Ta oblike je bila črna. Ker je povedoval, da je iz Krašne doma in je speljal usodnega dne Severjevo skoro do Krašne, je bil brezivomno v eni ali drugi smeri zvezan s tem krajem. Govorovo pa je večkrat tja zahajal. Pri govorjenju se je s palcem in kazalcem obtipaval pod brado.

Ker sta Žla in Severjevo iz Kresnic skozi Vače, Klanec, Poljane, Reko, Kleve, Mošenik in Gaberje proti Sv. Valentinu, jih je v teh vasih gotovo kdaj srečal na potu. Ravnotako je gotovo, da je ta berač na isti način kakor pri Severjevi, tudi drugod izvabljal blago in denar. Kdorkoli bi mogel v tem oziru dati kakšna pojasnila, bo storil le človekoljubno delo, skoči na javi oblastivim, ki so se v tem slučaju obrnile tudi do javnosti, da jim pomaga izslediti mordca in maščevati tako nedolžno žrtev, ki je zapustila štiri sirote v najnečnejši mladosti.

Zadovoljene osamljenca je srečal na cesti Jurčo Košir. Zasmilil se mu je, ker je Andrejček težko nosil svoj sladki tevor. Zato je pristopil brez obotavljanja k njemu in se mu ponudil, da ga spremi domov na Glince, da ga vsaj za košček poti razbremeni zavilka, če ga je volja. Jurč je imel seveda pri tem naplombe, da je Andrejček udal in mu izročil svoj dragocen tovor. V živahnem pomenu stava nato oba občudovala zvezdnato nebo, hodeč po prašni cesti. Obujala sta si spomine in si prizvedovala najnovčje dogode. Ob neki strani poti pa je

Dijak Andrejček je odšel za praznike na male počitnice v svoji domači kraj na Rakek. Vse na svetu je minilivo in tako je seveda hitro prišel tudi čas odhoda. Tako je marljiv Andrejček ponoči okoli dveh zopet korakal na svoje dijaško stanovanje na Tržaški cesti. Bil je dobro obložen z dobratami iz domačih hiš, kakor je pač navada ob praznikih. Prinesel je s seboj okroglo sladko potico, domačo slanino in lepo število rdečih piruhov.

Zadovoljene osamljenca je srečal na cesti Jurčo Košir. Zasmilil se mu je, ker je Andrejček težko nosil svoj sladki tevor. Zato je pristopil brez obotavljanja k njemu in se mu ponudil, da ga spremi domov na Glince, da ga vsaj za košček poti razbremeni zavilka, če ga je volja. Jurč je imel seveda pri tem naplombe, da je Andrejček udal in mu izročil svoj dragocen tovor. V živahnem pomenu stava nato oba občudovala zvezdnato nebo, hodeč po prašni cesti. Obujala sta si spomine in si prizvedovala najnovčje dogode. Ob neki strani poti pa je

Krajan. Tukajšnje prostovoljno gasilno in reševalno društvo je ustanovilo vrh Šmarjetne gore gasilsko opazovališče, ki služi za hitro določitev kraja, kjer se pojavi požar. Opazovališče ima permanentno telefonsko zvezo z gasilsko postajo v Kranju. Pridobitev je osobito za kranjsko okolico velikega pomena, ker omogoča takojšnjo rešilno akcijo. — Navedeno društvo priredi v nedeljo dne 4. maja ob 8. uri popoldne veliko javno pomemblo, katero dobitki je namenjen načinu modernega orodja. Dobitki so dragocene in je zaradi tega pričakovati premožne udeležbe.

POLJANSKA DOLINA. Sokolova prireditve na velikonočni pondeljek je zoper pokazala, da pridobiva sokolska milice čimdalje več prijateljev — število udeležnikov se več od prireditve do prireditve. Obe igri, tako drama »Don Pie-tr Caruso«, kakor tudi veseljoga »Kapetanova ljubezen« sta prišli do popolne veljave. Tudi veselica, ki se je vršila za tem je izpadla častno za Sokola. — S tem je dramatični odsek končal delo

dobro. Dela Kosa Tiča stopajo ob Krajinah v ozadje, so pa (Osvobojevanje) brez dvojnatosti močna in globoka, v zavoni zaniniva. Spazajan L. Hiša, tempi posasti. Slika Kralja Franca kakor Počastne sanje, Pečko vest, Skušnjava sv. Antona so problematične, učinkujejo močno le v skladu čet ali barv. Umetnikova žena pa je mirem izboljšala prejšnjega, prav zavimiv, dobro komponiran portret.

Ni prostora, žal, za več. Obisk pa je v vašem taboru kar za bodočnost, po desetletjih pa bomo spoznavali to večno resnico, da je umetnik učitelj, otroci pa ga spoznajo le potem, ko so že iz šole. Dr. Snaderl.

Koncert prahljih učiteljev v Zagrebu. V torek 22. t. m. se je v Zagrebu vrila velika vokalna produkcija zbor prahljih učiteljev pod vodstvom dirigenta Doležala.

Zbor je pol skladbe Smetane, Foersterja, Novaka, Suka, Kunca, Hegarja, Kržička, Hilmerja in Malata. Uspeh je bil velikanski v gromotnu in moraličnu ozirk. Zbor je izvrstno discipliniran, pozivodja Doležal ga vodi s spremetno roko in s čutečim srečem.

Zagrebško pevsko društvo »Kolo« v Hrvatskini. Po velikonočnih praznikih je dospeло v Mostar zagrebško pevsko društvo »Kolo« s 85 pevci in pevkami, ki so 22. t. m. koncertirali tam z velikim uspehom.

Zagrebška opera in gostovanje v Sarajevo. Poročali smo že, da se Sarajevo pogaja z zagrebškim opernim gledališčem glede večnevnega gostovanja. Sedaj doznamo, da so v pogajanjih nastopile

Domače vesti

* Kralj in kraljica prideta še v maju na Bled? Iz Beograda nam poročajo: V dvorskih krogih se govorji, da prideta kralj in kraljica letos preje nego običajno na Bled. Od tu se podata dne 26. maja na službeni obisk v Pariz. Kraljica garde je baje že dobila nalog, da do 15. maja odpošlje svojo četo za Suvorov na Bled.

* Vojni minister v Dubrovniku. Minister vojne in mornarice general Pešić je edpotoval v Sarajevo in Dubrovnik, kjer ostane preko pravoslavne velike noči.

* Spomenik kralja etra v Dubrovniku. Kakor poročajo dalmatinski listi, prihod kralja Aleksandra Nenjigrškemu fakujejo v Dubrovniku v prvi polovici meseca maja prihod kralja Aleksandra. Slavnostni odbor je že določil program za sprejem. Ob prilikah kraljeve navzočnosti v Dubrovniku se bo na svečan način odprt spomenik kralja Petra, delo mojstra Maštrovića.

* Polletni pomen pok. Protifa. Na novem pokopalisku v Beogradu je bil v torek polletni pomen (parastos) za pok. St. Protidem. Navzoči so bili razen članov njegove družine še predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović, ministra Trifunović in Kočić ter nekateri poslanici.

* Promocija. Na graški univerzi bo prihodno soboto g. Adel Ramšek iz Slovenskega promoviran za doktorja vsega zdravilstva.

* Upokojitve v državni službi. Na podlagi zakona o uradnikih in ostalih državnih civilnih uslužnicih so trajno upokojeni: dr. Ivan Lininger v Hugo Hofbauer — oba okrajna glavarji v Ljubljani; dr. Srečko Lajnički, okrajni glavar v Celju; Franc Lazarini, okrajni glavar v Ljubljani; Josip Dolanc, urednik pri bivši pokrajski upravi v Ljubljani; Franc Fink, ravnatelj pomožnih uradov pri poljski direkciji v Ljubljani; Henrik Pfeifer, vladni tajnik v Ljubljani; Karel Dolenc, ravnatelj pisarnice pokrajske uprave v Ljubljani in Ivan Topličar, višji okrajni nadzornik pri poljski direkciji Ljubljani.

* Smrtna kosa. Včeraj popoldne je umrl v Ljubljani g. Friderik Kešir, posestnik na Prulah, upokojeni magistratni uradnik, star 63. let. Delal je v mestni registraturi in v vložnem zapisku. Bil je prijeten družnikom, izvrsten žaljivec in zato med znanci splošno priljubljen. Pogreb bo v petek popoldne ob 4. s Prul. — V torek so pokopali na Vrhniku ob veliki udeležbi občinstva in v spremstvu Sokola nadobudnega mladeniča g. Stanka Korenčana, ki je podlegel zahtvani bolnici, katero si je nakopal v italijanskem ujetništvu. Pokojnik je bil velik up in opora našega zvestega somišljenika g. Franca Korenčana, mesarja in posestnika, ki jo zgubil v enem letu dva sinn in eno hčerko. Vsem, ki žalujejo za pokojnim, se pridružujemo tudi mi in izrekamo težko prizadeti rodbini naše najskrnejše sožitelje. — Na Ježici pri Ljubljani je umrl včeraj dopoldne Mro Slovenije dobro znani gostilničar «Pri Aleku», g. Anton Villan, bivši dolgoletni temkajšnji župan. Pokojnik je bil izredno ljubezni, priključilga značaja in umen gospodar. Njegova gostilnica je uživala pri izletnikih splošen slaven. Po napravljanju je bil somišljenik SLS, vendar pa se zlasti zadnja leta ni več vmešaval v politiko. Bohatal je že dalje časa. Dosegel je starost 68 let. Pogreb bo v petek ob 10. dopoldne na pokopalisku v Stolnicah. Vsi, ki so ga poznali, ga ohranijo gotovo v blagem spominu!

* Širiletnica dogodkov na Založki cesti. Danes so pretekelih 31. leta, odkar so se dogodili na Založki cesti v Ljubljani znani žalostni dogodki. O prilikah takratne železničarske stike, kateri je sledila tudi splošna stavka delavstva, so se vrnille na Založki cesti demonstracije, katere je del predsednik dr. Breje dal udružiti

utemeljitelja Huda — Češnikov, na reševanje Arskisove legende «Dibuh» na Dunaju. Stanislavski se odzove poziva baje meseca avgusta.

Konflikt med Pirandellom in dunajskim gledališčem. Na Dunaju se sedaj uprizorja Pirandellov igrokaz «Sest oseb lične avtorje». Predstava teksta pa je zelo slab, deloma tudi polvorenja, vselej besar zahteva Pirandello, da se komad odstavi z repertoarja. Raimundovo gledališče pa smatra kapitulacijo v tej zadevi za nečastno in se je začelo pogajati z avtorjem, katerega je pripravljeno matično odškodovati, samo da popusti v pred tekoči stvari.

Ameriška »Kolo«. Prejeli smo 2. številko liste »Kolo«, katerega izdaja Ivan Mihelinev v New-Yorku. Vsebina mu je dobra, dasi ne posebno kritično izbrana. Obliko ima našega »Lju«. Zvezna in prisnja sestavke o Avustriji Danilovi, Glasbeni Matelj, Balokovški ter Ivanu Cankarju. V pregledu pričuje zanimivo gradivo o slovenski glasbi — Ameriki, o gledališču in teoriji in praksi, o malih odrih in sličnih vprašanjih, ki zanimajo kulturnega emigranta našega rodu v Ameriki. Obliko in tisk lista sta lična, papir je gladek, naslovnica vinjeti tudi ni napačna. Tisk v »Kolu« je slovenski in srbohrvaški.

Nova opera Siegfrieda Wagnera. — Siegfried Wagner, Richardov sin, je pravkar dovršil novo operno delo, ki se imenuje »Athenasia«. Opera se prvič upravi v Nemčiji.

v krvi. Vsled nastopa demonstrantov so orožniki posegli po orloju in oddali več strelov. Posledice so bile strašne: 13 mrtvih, 24 težko in okoli 40 lahko ranjenih. Spomin na žalostni dan pred 4 leti, ko je triumfiral klerikalna državljanska modrost, ne bo tako kmalu izginil.

* Češki izletniki v Jugoslaviji. Kakor javljajo češki listi, priredi Češkoslovaško-jugoslavenska liga — Pragi tekom meseca junija izlet svojih članov v Jugoslavijo.

* Soy-tirol dospel iz Amerike. Iz Philadelphia je došla možnost semena Soy-tirola, ki bo zadostovala, da vsakdo (50), ki je zanj proslil, dobi svoj delež za prekuhanje sejanje. Brezplačno pošiljanje se bo v teku prihodnjega leta izvršilo. Ob istem času bo v »Jutrus« pričeben kratki popis, kako se naj s semenom pri vagojni ravna. Interesentni naj torej pazijo na dotedno številko.

A. T.

* Gasilna društva v Trebejem praznuje letos 40 letnico svoja ustanovitve. V pravstvo so obletnice prideli društvo na hodoščino nedeljo, 8. junija t. l. veliko gospodarsko slavlje z občasnim sporedom, ki se v kramku podrobno objavlja. Na programu je zlasti tudi odlikovanje še živih članov-ustanoviteljev, ki so od početka do danes aktivni društveniki. Gasilna društva v Sloveniji osobito ona na Dolnjem, se opozarjajo na to slavnost z prisojno, da se iste polnočevalno udeležijo.

Odbor.

* Polletni pomen pok. Protifa. Na novem pokopalisku v Beogradu je bil v torek polletni pomen (parastos) za pok. St. Protidem. Navzoči so bili razen članov njegove družine še predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović, ministra Trifunović in Kočić ter nekateri poslanici.

* Promocija. Na graški univerzi bo prihodno soboto g. Adel Ramšek iz Slovenskega promoviran za doktorja vsega zdravilstva.

* Upokojitve v državni službi. Na podlagi zakona o uradnikih in ostalih državnih civilnih uslužnicih so trajno upokojeni: dr. Ivan Lininger v Hugo Hofbauer — oba okrajna glavarji v Ljubljani; dr. Srečko Lajnički, okrajni glavar v Celju; Franc Lazarini, okrajni glavar v Ljubljani; Josip Dolanc, urednik pri bivši pokrajski upravi v Ljubljani; Franc Fink, ravnatelj pomožnih uradov pri poljski direkciji v Ljubljani; Henrik Pfeifer, vladni tajnik v Ljubljani; Karel Dolenc, ravnatelj pisarnice pokrajske uprave v Ljubljani in Ivan Topličar, višji okrajni nadzornik pri poljski direkciji Ljubljani.

* Smrtna kosa. Včeraj popoldne je umrl v Ljubljani g. Friderik Kešir, posestnik na Prulah, upokojeni magistratni uradnik, star 63. let. Delal je v mestni registraturi in v vložnem zapisku. Bil je prijeten družnikom, izvrsten žaljivec in zato med znanci splošno priljubljen. Pogreb bo v petek popoldne ob 4. s Prul. — V torek so pokopali na Vrhniku ob veliki udeležbi občinstva in v spremstvu Sokola nadobudnega mladeniča g. Stanka Korenčana, ki je podlegel zahtvani bolnici, katero si je nakopal v italijanskem ujetništvu. Pokojnik je bil velik up in opora našega zvestega somišljenika g. Franca Korenčana, mesarja in posestnika, ki jo zgubil v enem letu dva sinn in eno hčerko. Vsem, ki žalujejo za pokojnim, se pridružujemo tudi mi in izrekamo težko prizadeti rodbini naše najskrnejše sožitelje. — Na Ježici pri Ljubljani je umrl včeraj dopoldne Mro Slovenije dobro znani gostilničar «Pri Aleku», g. Anton Villan, bivši dolgoletni temkajšnji župan. Pokojnik je bil izredno ljubezni, priključilga značaja in umen gospodar. Njegova gostilnica je uživala pri izletnikih splošen slaven. Po napravljanju je bil somišljenik SLS, vendar pa se zlasti zadnja leta ni več vmešaval v politiko. Bohatal je že dalje časa. Dosegel je starost 68 let. Pogreb bo v petek ob 10. dopoldne na pokopalisku v Stolnicah. Vsi, ki so ga poznali, ga ohranijo gotovo v blagem spominu!

* Širiletnica dogodkov na Založki cesti. Danes so pretekelih 31. leta, odkar so se dogodili na Založki cesti v Ljubljani znani žalostni dogodki. O prilikah takratne železničarske stike, kateri je sledila tudi splošna stavka delavstva, so se vrnille na Založki cesti demonstracije, katere je del predsednik dr. Breje dal udružiti

v tisku.

* Svetobna industrija VESTA.

Pisarna: Kolodvorska ulica 8
Tovarna: Krakovski nas. 26

KOVINSKI ODDELEK

sprejema

* prenovitev stare lesence in avtikle

GALVANO ODDELEK

sprejema v

pohakrjenje
pomenjenje
poslikanje
natiranje
prestreže
pozlačevanje
oksidiranje
in barvanje metala
v vseh barvah

1839.

Specialna kopel
za kirurške
in vse zdrav-
niške instrumente

Za prvo vrstni material
in izdelavo se jamči!

CENE BREZ KONKURENCE!

* Pravoslavna bogoslovnica v Skoplju. Minister za vere je odredil, da se pravoslavna bogoslovnica v Peči, ki šteje 180 slušateljev, s prihodnjim šolskim letom premesti v Skoplje.

* Zagrebška policija v novi uniformi. Zagrebška policija je dobila o Veliki noči nove uniforme: tenčinodrobljeno blizu z velikimi kovinastimi gumbi in črne blage. Nova uniforma je prav čedna.

* Žensko v zdravniški službi. Za šefo na otroškem splošno bolniču v Skoplju je imenovana dr. Kaja Djordjević, za šefo na otroškem oddelku javne bolnice v Nišu pa dr. Nadežda Stanovićević.

* Srpski veterana Črnomorske vojske. S Cetinjo prihaja vest o smrti vojvode Lukića-Vojvodica, starega veterana vojske junaške Crne gore. Bil je opelovan črnomorski minister in velik prijatelj narodnega edinstva.

* Bela Velika noč v Sarajevu. Iz Sarajeva nam poročajo: Na veliki petek zvečer je začel padati gost moker sneg in pada tudi še v soboto dopoldne, tako da so bile bele vse strehe, vse naši hribi in doline. Naši kmetje večinoma še niso preprečili svojih njiv in so vselej tega jarina letos precej zaksnila. Namesto zeleno imeli tukaj letos belo Veliko noč.

* Važne izkopine v Južni Srbiji. Blizu Skoplja, v naselbini Bardovac so prišli na sled rimskim in bizantskim grobom, katere so že začeli odkopavati. Strokovnjaki izjavljajo, da bodo te izkopine največjega pomena za arheološka raziskovanja v naši državi.

* Razne nezgodne in poškodbe. France Čemarč, voznik pri »Balkanu«, je obrabil vprejen voz. Pri tem je prišel preblizu zidu, ob katerega sta ga konja prilisnila s tako silo, da je dobil močno poškodbo po vsem životu. — Državni mojster v ljubljanskem arzenalu, Mata Sterle, si je pri padcu z motorja na Dunajski cesti zlomil nogo. — Uradnik v Boči, Bistriči Karla Pistroja je delavec Josip Piroli na žagi »Impex« v Boh. Bistriči udaril tako močno s kolom po nogi, da mu jo je zlomil. V gostilni Josipa Svetka v Sostrem so se v ponečejek stepli fantje. Med vijjem je eden ugasnil luč, nakar so se pristrelili križem pretopili. Več fantov je bilo poškodovanih, najtežjo rano pa je dobil tovarniški delavec Alofij Bučar, in sicer s steklenico po glavi. Vsi poškodovanci se zdravijo v ljubljanskem bolničnemu.

* Razne nezgodne in poškodbe. France Čemarč, voznik pri »Balkanu«, je obrabil vprejen voz. Pri tem je prišel preblizu zidu, ob katerega sta ga konja prilisnila s tako silo, da je dobil močno poškodbo po vsem životu. — Državni mojster v ljubljanskem arzenalu, Mata Sterle, si je pri padcu z motorja na Dunajski cesti zlomil nogo. — Uradnik v Boči, Bistriči Karla Pistroja je delavec Josip Piroli na žagi »Impex« v Boh. Bistriči udaril tako močno s kolom po nogi, da mu jo je zlomil. V gostilni Josipa Svetka v Sostrem so se v ponečejek stepli fantje. Med vijjem je eden ugasnil luč, nakar so se pristrelili križem pretopili. Več fantov je bilo poškodovanih, najtežjo rano pa je dobil tovarniški delavec Alofij Bučar, in sicer s steklenico po glavi. Vsi poškodovanci se zdravijo v ljubljanskem bolničnemu.

* V Šafri utonila. Na velikonočni ponedeljek se je bančna uradnica Vera Krstil iz Beograda v družbi nekega v istem zavodu uslužbenega lovčarja v dolu vožila po Savi. Sredi reke se je čoln prevrnil. Uradnica si je rešila življaj, Vera Krstilpa pa je izginila v valovih in so jo pozneje mrtvo potegnili iz Save.

* Požar. Kakor nam iz Celja poročajo, je izbruhnil na veliki onočni praznik v Veliki Pirešici pri Zalcu požar, pri katerem je odnesel posestnik Puncer Marko takoj težke opekle, da so ga morali ta-

koditi v celjsko javno bolnico. Razkrivena je doslej še nekontrollirana vest, da je povzročilo ogrenje strešanja z možnarji.

UNDERWOOD FRANC BAR
PIŠALNI STROJI
LIUBLJANA, CANKAR, NAB. 5. Tel. 407

Iz Liubljane

* Kraljica Marija na potu skozi Ljubljano. Naša kraljica Marija, ki se je mudila več tednov s prestolonaslednikom na francoski reviji, je prispevala v torku na povratku skozi Italijo ob 16.5. v Trst in se odpeljala ob 20.5 proti Ljubljani, kamor je prispeval vlak v sredu ob 01.0. Kraljica je tako načelovala svojo vožnjo v Beograd, kamor je prispevala včeraj zvečer.

* Češki izletniki v Jugoslaviji. Kakor javljajo češki listi, priredi Češkoslovaško-jugoslavenska liga — Pragi tekom meseca junija izlet svojih članov v Jugoslavijo.

* Soy-tirol dospel iz Amerike. Iz Philadelphia je došla možnost semena Soy-tirola, ki bo zadostovala, da vsakdo (50), ki je zanj proslil, dobi svoj delež za prekuhanje sejanje. Brezplačno pošiljanje se bo v teku prihodnjega leta izvršilo.

* Češki izletniki v Jugoslaviji. Kakor javljajo češki listi, priredi Češkoslovaško-jugoslavenska liga — Pragi tekom meseca junija izlet svojih članov v Jugoslavijo.

* Soy-tirol dospel iz Amerike. Iz Philadelphia je došla možnost semena Soy-tirola, ki bo zadostovala, da vsakdo (50), ki je zanj proslil, dobi svoj delež za prekuhanje sejanje. Brezplačno pošiljanje se bo v teku prihodnjega leta izvršilo.

* Češki izletniki v Jugoslaviji. Kakor javljajo češki listi, priredi Češkoslovaško-jugoslavenska liga — Pragi tekom meseca junija izlet svojih članov v Jugoslavijo.

* Soy-tirol dospel iz Amerike. Iz Philadelphia je došla mo

Iz življenja in sveta

Eleonora Duse

so sloves umetnice utrdila in ga poglobila.

Po tej dobi svojega oderskega udejstvovanja se je vrgla umetnica na rečerter Gabrijela d' Annunzija. To je bila doba takozvanega dannunzijanskogledališča v Italiji. Nastopala je v drama: »Francesca da Rimini«, »Città morta«, »Il sogno di un mattino di primavera« in »La Gloria«. V teh dramah in »Giocondi« si je umetnica ustvarila svoj lastni izraz ter je z njim prodrla drugod na kontinent. Med d' Annunzijem in Duse je nastalo prijateljsko razmerje, ki pa se je vsled d' Annunzijevih srčnih plitvosti kmalu ohladilo in prej velika prijatelja sta si postala zagrizena nasprotnika. Eleonora Duse je bila poznanstvo z d' Annunzijem ne samo duševnih, temveč tudi ogromnih gmotnih žrtev. Pustolovec je pozrl umetnici vse imetje in premoženje, katerega si je nabrala s svojim delom na deskah. Da poplača njegove dolgove, je morala Eleonora prodati celo svojo vilo na deželi, s katero je bila zvezana takorekoč na življenje in smrt.

Prelom razmerja z d' Annunzijem je umetnico potisnil nekoliko v ozadje. V tem času začne študirati Duse Ibsenovski repertoar ter se specializirati na njen triumfirači je zlasti kot »Nora«, mnogo pa je nastopala tudi v drugih dramah. Med njene več ali manj uspešne kreacije spada tudi »Gospa z morja«. Duso so smatrali za pravvrstno interpretinjo Ibsenovih del, vendar so jo skandinavsko gledališče umetnice kmalu postavile v senco, ko so prinesle na svojih gostovanjih po Evropi na oder precej drugačne Ibsenovske type, kakor jih je podajala Duse.

Z pred svetovno vojno se je Duse umaknila iz gledališča. Bila je po lastnih izpovedih sita ne umetnosti, ampak gledaliških desk, rampe, režiserjev, luči soigralcev in soligralk in tisoč drugih činiljev, ki sodelujejo pri gledališču. Njena umetnost je med te precej izgubila na intenzivnosti podajanja, toda poglobila se je v liniji sladkosti. Ta stran je bila, ki je napravila umetnico posledji najbolj privlačno. Toda gmotno razmere, v katerih je živila Duse, so bile vedno slabše. Lani je zabredila v take gmotne neprilike, da ji je moralna država pokloniti poseben narodni dar v znesku 30.000 lir. Nato se je umetnica podala na gostovanja. Šla je na Dunaj in pozneje v Ameriko. Dunajčani so se za staro znankijo, ki je takorekoč začela svetovno kariero na dunajskem odu, zopet vneli ter jo sprejeli z velikanskim navdušenjem. Pot v Ameriko pa je bila po lastni izjavi pokojnice njena zadnja turneja, katero je hotela absolvirati pred svojo smrtno. Na tej turneji je moralna Duse večkrat nastopiti kljub čestim indispozicijam, ki so bile zanje vedno v življenu poglavita ovira. Približno pred dvema tednoma se je prehладila, doblila je influencijo; komaj se je počutila nekoliko bolje, je odpotovala v Cleveland. Tu se je njen stanje proti pričakovani poslabšalo in na večkratno poneljek zjutraj je izdihnila. Smrte ostanke pokojnice, ki se je imela 12. maja vrkrati na ladju za vožnjo v domovino, prepeljejo v Italijo.

Ako žena kadi

Izredno zanimiva razprava se je vrnila te dni pred dunajskim deželnim soščcem. — Sekundarij dr. Oton R. je vložil proti svoji ženi tožbo na ločitev po evangelskem obredu sklenjenega zakona in je utemeljil svojo tožbo s tem, da je njegova žena strastna kadilka cigaret. Ko je bil on vpoklican v vojake, se je žena popolnoma vdala tej strasti. Ker je mnogo zahajala tudi v gostilneh in karvarne, je vzbujala vseled tega že splošno pozornost in so se gostje na ravnost zgražali nad njo, ker je popustila več cigareti, kakor najbolj strastni moški kadilci. Tudi sicer je s svojim koketnim obnašanjem v kavarnah obračala nase pozornost. Stroški za cigarete so bili tako veliki, da je moralna delati

Loka dala modernemu napredku, je ostala v bistvu nedotaknjena od drugih manj lepih pridobitev moderne dobe, nedotaknjena predvsem v svoji harmoniji svojega zunanjega lica, v božanskem miru in nečasnosti, ki vlaže v njej prav kakor pred 100 in več leti!

Kdor se zanima za idilično poezijo slovenskega podeželnega mesteca, kdor hoče raziskovati in proučavati prehod in prilagodjanje očarljivega sloga naših kmetiških domov v harmonično strnjeno mestno skupino, naj poseti to mesto, ki hrani v svojem okvirju nebroj umetniških motivov!

Krenimo pri gostilni »Plevna«, od glavnega kolodvorskoga cesta niz dolu proti mostu, ki vodi tik nad stodjem občine Sor čez selško Soro. Ali nam ni, kakor da ta kraj je vedno hrani spomin na Agata Schwarzkoplerico, ki je prestala božjo preizkušnjo v Poljančici, kakor nam to popisuje nezmrtno pero Ivana Tavčarja v »Visočki kroniki«? Nekote se ozremo tja proti škofjeloškemu gradu, — ne, ondi ne vlaže več mogočnost nemških knezov — milosrđnost slovenskih redovnic se posveča ondi vzgoji naše mladine.

In zopet čutimo, da se vrti kolo časa pologoma, a nevzdržno!

Preko mostu, mimo »kače« nas mrko gleda ob nekdanjih vodnih vratih

dolgove in prodati različne stvari. Točitelj je navajal dalej kot vzrok za ločitev prekrštev zakona. Iz tujiske knjige nekega hotela v bližini zapadnega kolodvora je doznan, da je prenocoila njegova žena z nekim moškim, istočasno z njim priglašenim. Kar se tiče kačenja samega, je točena žena izjavila, da cigarete za ženske že davno niso ničesar posebnega, glede prenočitve v hotelu pa je odklonila pričevanje in privolila v ločitev zakona. Deželno sodišče je nato izreklo ločitev zakona, ki jo je postredilo kesneje tudi višje deželno sodišče.

X Ekspedicija na najvišji vrh sveta opuščena? Angleška ekspedicija generala Brucea, ki se je podala v tibetsko pogorje, da se popne na najvišji vrh Mount Everest, se baje opusti, po prvi verziji radi Brucejeve bolezni, po drugi veste pa radi neprizakovano maglo nastopivo sušo, ki ovira plezanje ekspedicije kvísku. Vendar navedene vesti dodač že niso potrjene, dasi poroča »Morning Post«, da se član ekspedicije radi nastalih neprilik ž vraca domov.

X Nov ručnik dragotin. Na otoku Ceylon so odkrili novo ležišče dragih kamnov. Posebno mnogo je v njem safirov. Nekateri tehtajo nad 300 gramov in predstavljajo vrednost od približno 50 tisoč rupli, v našem denarju okoli pol-drugi milijon dinarjev.

X Blivši kalfi v denarni stiski. Bivši turški kalfi Abdul Međid, ki se sedaj nahaja v Sveci, je zabredel v denarni skripce. Sredstva, katera ima na razpolago, baje ne zadoščajo niti več za mesec dni življenja, a to ne povzroča Abdul Međidu nobenih skrbi, kajti on prebije ves dan v zabavilu ali pa sedi ob klavirju, katerega glasbo posebno ljubi in cenil. Haremko življenje teče še vedno po starem in dvorska etiketa je takšna kakor poprek.

X Korupcija v Turčiji. V Turčiji se zdaj vodi velika časopisna kampanja proti koruptnim razmeram, ki vladajo v republiki Kemala paše. Po odhodu vezniških čet iz Carigrada so namreč Armenci skoraj popolnoma ostavili место. Turške oblasti so jim povratak zbranile, toda kmalu so se izgnanci zopet vrnili na turška tla. Dovoljenja za povratak so jim izdali podkupljeni upravnimi organi, vselej česar zahteva javnost preko časopisa, da se uvede v zadevi najstrožja preiskava. Od vlaže zahtevajoči listi pojasnili, kako je pravzaprav prišlo do zlouporev v tej stvari in če so tu sodelovali politični somišljeniki sedanja turške vlade.

X Nenavadna svatba na Dunaju. Na Dunaju se je te dni vršila kaj nenavadna poroka. Vzela sta se 77 letna Sofija Reisner in 81 letni Mihail Neuwirth. Nevesta in ženin živila v zavodu za one-mogle starce. Zanimalo pa je pri tem, da se poročenca poznata že od nevestinega 17. leta. Ljubezen zaljubljenec je preživel celo vrsto zanimalivih faz. Oba sta imela toliko smole v življenu, da sta se mogla odločiti za poroko šele na svoja starla leta, ko že stojita z eno nogo v grobu.

X Nahovejši daljnogled na svetu je teleskop, ki so ga pravkar napravili v Angliji za rusko zvezdarno Simeis. Daljnogled je izredno visok, stane nad 15 tisoč funtov Sterlingov, leča pa mu je široka nad en meter. Izgotavljal so aparat celih sedem let. Posebnost tega teleskopa je fotelj, ki je montiran pred lečo tako, da se v njem sedeči zvezdolov lahko z daljnogledom vred obrača kakor krožijo zvezde.

X Iz strahu pred ženo. Tržaško časopisje prinaša nastopno zanimivo zgodbo: Neki T. je prišel te dni na policijsko ravnateljstvo in tam izjavil, da mu je neznani žepar ob prilici vožnje na tramvaju izmakinil iz žepa listnico, v kateri je imel 500 lir. Do policije ga je spremila njegova žena, ker ni hotela verjeti, da je bila moža listnica resnično ukradena. Bil je določen detektiv, da stvar prelše. Ker pa se je detektivu ce-

la zadeva kmalu zdela sumljiva, je zaključil preiskavo in pričel T. ponovno zasiščevati. Ta pa je sedaj svojo izpostavil izpremenil in končno priznal, da je denar zapravil v taki družbi, za katero njegova žena ni smela vedeti in da je bil prisiljen prijaviti zadevo kot — tativno. G. T. se bo seveda moral zagovarjati radi svojega nepremišljenega koraka. Kako pa se bo zadeva resila med morem in ženo, o tem časopis ne govori.

X Karpatski Simplon. Iz Bukarešte poročajo, da se tamošnji državni tehnični svet že deli časa ukvarja z načrtom predora skozi Karpat. Predor ima namen spojiti staro Rumunijo s Transil-

vanijo. Gorovje bi prevrtali na točki Nehouse, tako, da bi tekla proga čez Odor, Velni in Brašovo.

X Dvestoletnica prve ekspedicije na severni tečaj. V letošnji pomlad je dvestoletnica prve ekspedicije na severni tečaj, in sicer gre za čast Rusom. Organizator tega pohoda je bil teda, leta 1724., ruski pomorski poročnik Sedov.

X Kačja moda v Parizu. V Parizu je letos prišla v moda kačja koža, katera se uporablja kot okras za ženske čevlje v najbizarnejših oblikah. Tako prihaja moderna Eva naposled do svoje prave obleke — čeprav samo na nogah.

Univ. prof. dr. Fr. Veber:

Immanuel Kant

K dvestoletnici njegovega rojstva

(Konec.)

Vseled toga pa razlikuje Kant končno poleg zgolj teoretičnega »razuma«, kateremu edinstvena gres funkcija spoznavanja v dosedanjem smislu besede, da praktično »pamet«, ki ima neodvisno od »razuma« še svoje in takisto legitimne postulate, n. pr. vprav postulat eksistence božje. Omenjeno nasprotje med onimi spoznavanjem in temi postulati pa je samo navidezno; o takem nasprotju smemo namreč govoriti samo tedaj, če motrimo omenjene postulate z vidika orisanega spoznavanja in narobe, če motrimo »pamet« s stališča »razuma« in narobe, če pa ne smemo storiti, ker smo itak že ločili med »razumom« in »pametjo«, med spoznavanjem kot funkcijo razuma in med postulati omenjene posebne pametih: Kakor pa s slednjo ne moremo dosegiti, kaj je ovredni razuma, tako s prvim ne moremo dosegiti, kaj je ovredni — pamet. Vsekako zanimiv zgodovinski pokušaj, spraviti v neko bratsko soglasje tako diametralno nasprotnne tendence in to v isti osebi! Že pažljivošč pa nam vse do Kantu lepo razlagata znani njeni izrek: »Dva pojava sta, ki me vedno prevzameta: zvezdnato nebo nad množi in moja vest v meni.« Človek, ki je bil toliko dozveten za golo naravoslovne zakone in obenem ves prešen lastne morale vesti, iz ostalih svojih premis ter iz njih ostalega tedaj možnega tolmačenja ni mogel najti drugega izhoda.

Orisal sem načelne strani Kantove filozofije, kolikor vsaj zadevajo problem spoznavanja, ki pa je tudi sicer ujeno glavno izhodišče in žarišče, kar velja tudi za vse slednje ter iz njih izhode nove filozofije, za vse tradicionalni in sodobni kriticizem. Ne samo Kantovi nasproti, temveč tudi njegovi poznejši učenci so opazili neko načelno hibno njegove filozofije, tikajočo se prav orisanega razmerja med golo izkušnjo, med »redjo na sebi« in pa med pristojnim, spoznavajočim subjektom. Kant sam se izraza, da mora ta na sebi nezavrnava, »reči subjekt, ki naj spoznava, »aficirati«, kar bi merile na neko vzročno ali podobno razmerje med njo in pistoinim subjektom. Naj pa je zdaj to razmerje kakršnokoli, vsekako je »razmerje, torej nekaj, kar spada po Kantu samemu med iste idejne kategorije, ki so orisana aprljorna last spoznavajočega subjekta samega. Ce pa temu tako, tedaj pa sploh več ne more biti govorja o ničem, kar bi bilo kakorkoli nezavisno od spoznavajočega subjekta, to tem manj, ker je tudi »zavisnost« kakor »nezavisnost« ista idejna last spoznavajočega subjekta samega. Zato pa o zadnjem Kantovi učenci — mislim osobito v tako zvano »Marburško solo« — vrgli stran že ono Kantovo »reči sebi« in se postavili tako konsekventno na ono stališče, ki ga vsej načelno nazajam n. pr. že pri prastarem Parmenidu: Spoznavanje v strogu pomenu besede ni samo od vseki izkušnje povsem nezavisno, temveč vsaka izkušnja narave želi iz spoznavanja izvira. In če pravimo, da je to, kar spoznavamo, tudi istinito, tedaj moramo še dodati, da spoznavanje po svoji veljavnosti ne izvira iz istinitosti svojih objektov, temveč da narobe samo istinitost teh objektov izvira iz — njih spoznavanja. Ne smemo re-

nihj najstarejše in najzanimivejše Horanova in Koširjeva. Od Glavnega trga vodi ozka ulica proti farni cerkvi sv. Jakoba, ki od zunaj ne slutja, kakšne lepotne gotoske sloga hrani v notranjosti. Okoli nje stisnjene prastare hiše, dremajoče kakor v stolnem snu.

Med Koširjevo in Thalerjevo hišo se ulica tako zoži, da se dva voza ne moreta večogniti ter se obenem okrene v rezkem pravokotu proti zapadu. Same stare, dvomadstropne hiše jo obdajajo, na koncu, na levu, pa se dviga uršlinska cerkev, od katere vodi, navadnemu znamjanu nedostopna, pot v višje ležišči grad, ki je pretvorjen od l. 1800. naprej v nunški samostan. Po starih slikah je imel grad v sredi mogočni stolp, ki se pa sedaj ne vidi več, ker so mu redovnice, ko so se vselej, snele staro visoko, a vso trhlo glavo in jo nadomestile z novo, nizko; stolp sam pa služi sedaj s svojimi velikimi in svetlimi sobami dekliskemu internatu.

Od kipa lurske Matere Božje, ki je postavljen v umetni votlini pod zidom nunške cerkve, zavije ulica zopet na desno. Samo nekaj korakov in pod kroškim obokom, ki veže dve starinski hiši, stopamo ven iz ulice in obenem iz mesta. Na mostu smo, ki se bodi visoko nad renečo reko Soro.

Pogled s tega mostu je nekaj nad vse očarljivega. Proti zapadu nas pozdravlja iz temne Soteske rastoti, mrki Ljubnik s svojimi nad 1000 m visoki vrhovi, pod mostom trije temnozeleni Selščici mimo Koširjevega, nekdaj grajskega mlina; proti vzhodu stojijo stare meščanske hiše ob strnih skalah, padajočih skoro navpično v vodo, ki teče tu že težje radi bližnje jezu; med hišami vstaja silueta farne cerkve, kojo nova streha se lesketa v sončnem svitu.

Naravnost čez most pa pridevemo v loško kapuščino predmestje, in od tu po cesti mimo Guzeljevo gostilne in nekdanji Stemarjevo na kolodvor. Kdor pa hoče spoznati vse čar škofješke okolice, naj jo mahne v severozapadni smeri proti Stari Loki in na prej v Selško dolino, v kraljevino Jelovice in Ratitovec, ali pa mimo Vinčarjev na razvalino starega gradu klativitezov Divje luke (Wildeulack) ali pa slednjem mimo samostanskega zidu na mogočni Ljubnik, poglavarja in varuh Škofjeloškega.

Kdor pa se hoče pokloniti manom nezemrtnega opisovalca Škofje Luke in njenih hribov, naj se vrne v mesto ter naj poseti po dobrì 2½urni hoji skozi Poljansko dolino na Visokem grob dr. Ivana Tavčarja.

Dr. R. A.:

Škofja Loka

Naš Rothenburg! pozdravljam te in tvoje stare zidine, polne romantičnega čara, davno minih časov. Pozdravljam tvoj ponosni grad, eden najlepših v Sloveniji, tvoj meščanski trg, tvoje kapričozne zidine hiše, tvoje oboke in izzidke, tvoje ozke, a tako domače ulice, in tudi ostanke tvojega nekdanjega mestnega žida!

Preteklost živi in pluje mogočno še v tebi in prav nič bi se ne čudil, če bi se stolpa sivega gradu zatobil rog žuvaja in iz zvonikov farne, uršlinske in kapucinske cerkve hkrati zadonili bronasti glasovi zvonov, napovedovali prihod velemožnega tvojega gospodarja, presvetlega kneza in škofa brižinskoga, spremjanega od pestre žete srednjeevropskih vitezov z vihajočimi perjanicami in bliskajočimi se oklepni.

Vse je v mestu kakor nekaj in vendar zopet drugače: Po veliki cesti se začuje ostor živil in ugušni ropot — počna avtomobil v Selško in Poljansko dolino drvit mimo, dim iz tovarne klobukov »Šešir« se dviga proti nebu, brzovojni in elektrovodni drogi pa prenajde slovensko misel in naravo silo tudi v ta mirna kot slovenske domovine.

In zopet čutimo, da se vrti kolo časa pologoma, a nevzdržno!

Pre

Gospodarstvo

Register o prodaji žganja

II.

Ko je spravil register v red, mora začetko vpisati v register za novo četrletje in stari register najkoceneje do 10. dne po zaključku četrletja (10. aprila, 10. julija, 10. oktobra ali 10. januarja) poslati pristojnemu oddelku finančne kontrole v preizkušnjo. Registr se morajo priložiti vsa potrdila (pobotnice, priznanice, računi), ki izpričujejo prejem in potrdila kupcev o nabavi tekočin v količini 5 litrov ali več.

V točki 119. člena 116. trošarskega pravilnika je izrečeno določeno, da se mora prenesti v novi register ozačega, ki jo kaže register, ne pa dejanska zaloge posamezne tekočine. Zato je nujno potrebno, da se spravi zaloge po registru in dejanska zaloge že ob zaključku starega registra v popolno sočasje, sicer ne bo tudi v nastopnem četrletju reda v registru.

Registri se morajo pošiljati finančni kontroli natančno ob določenih rokih. Kdor bi ne poslal registra pravočasno ali bi ne priložil potrdil o prejemu in prodaji, ima pričakovati kazen zaradi nedostnosti v znesku 50 do 250 dinarjev (in 30 do 50 dinarjev takse za odsodo).

V ljubljanskem finančnem okraju je v navadi, da zaključujejo prodajalci register vsak mesec sproti oddajajo ga pa seveda četrletno, kakov je v točki 119. predpisano. Ta način zaključevanja se je prav dobro obnesel, ker se napake v vsakem posameznem mesecu mnogo lažje najdejo in popravijo nego za tri mesece skupaj.

Predloženi registri se pri oddelku finančne kontrole natančno preizkusijo, zlasti, ali je na vse nabavljene količine plačana državna trošarina. V ta namen si pošljajo oddelki finančne kontrole medsebojno izpiske iz registrov, iz katereh ugotovijo, ali se oddane in prejete količine in drugi podatki v potrdilih vjemajo ali ne.

Ako se pri preizkušnji registra pokaže popolen red, se vrne register s prilogami vred prodajalcu, da z njim poljubno razpolaga. Hranjenje vrnjenih registrov ni nikjer predpisano.

Preizkušnja registra pa ni edina kontrola, ki jo vrše finančni organi v pogledu prometa z žganjem itd., temveč tudi le nekak njen zaključek. Finančni organi se morajo namreč tudi v toku četrletja večkrat prepričati, ali se vodi register v redu, ali se vsak prejem in vsaka prodaja od 5 litrov navzgor ujemata z računi o nakupih, odnosno potrdili o prodaji in ali se ujema dejanska zaloge vsake posamezne vrste tekočin z ostankom, ki ga kaže register. Razen tega morajo po točki 118. člena 116. finančni organi na primeren način (n. pr. z zaupnim poizvedovanjem) ugotoviti, ali se prodaja pod 5 litri, ki se vpišujejo v register sumarno koncem dneva, ujemajo s prometom dotičnega prodajalca.

Kontrola prometa z žganimi alkoholimi tekočinami je torej prav izdatna in pri količkajšnjih pozitivnostih finančnih organov ne morejo ostati večje količine neratroskrinjenega žganja neopazene. Drugo je seveda z malimi količinami. Toda tudi postkuse z malimi količinami odvetujemo, ker kazni za take manipulacije so znatne (100 dinarjev v prvem, a 150 dinarjev v ponovnem služaju za liter alkohola in povrh tega še 1000 dinarjev radi nepravilnega vpisovanja v register).

Oni prodajalci žganih alkoholnih piščak, ki kuhaž žganje iz snovi lastnega pridelka za domačo potrebo, ali za prodajo, morajo voditi poleg registra o prodaji tudi še register o žganju, skuhanem iz snovi lastnega pridelka. Ti prodajalci vodijo torej kar dva registra o žganju. Da ne bo nesporazumeljena, da se register o žganju, skuhanem iz snovi lastnega pridelka, ne zaključuje četrletno in tudi ne pošilja finančni kontroli. To velja le za register o prodaji žganja.

Trgovinski odnosi med Jugoslavijo in Italijo

Po naravi dani pogoji za razvoj medsebojne trgovine so povzročili, da se je trgovina med Jugoslavijo in Italijo kljub političnim neprilkam in kljub temu, da še nima trgovinska pogodba z Italijo, razvijala zadnja leta vedno živahnejše, in sicer tako, da je italijska trgovinska bilanca z Jugoslavijo bila v letih 1922. in 1923. za nas aktivna.

Po italijskih statističnih podatkih o italijski zunanji trgovini za leto 1923. povznamo nastopne za nas zanimive podatke (po skupinah):

Italijski uvoz iz Jugoslavije

(v milijonih lir).

I. živila, živila 210.98,
II. semenje in oljni plodovi, olja ter živalske in rastlinske masti, izdelki iz voska 3.89,

III. tkalne snovi in izdelki iz njih 17.00

IV. rude, kovine in stroji 4.59,
V. kamenje in minerali itd. 16.95,
VI. drva za kurjava, material za rezbarstvo, umetno obrut itd. 20.55,

VII. kemični, medicinski itd. izdelki 7.72

VIII. razno blago 26.60.

Ves uvoz iz Jugoslavije leta 1923. okrog 89.28 milijona lir.

Ves uvoz iz Jugoslavije leta 1922. okrog 366.82 milijona lir.

Italijski izvoz v Jugoslavijo

(v milijonih lir).

I. živila, živila 86.98,
II. semenje in oljni plodovi, olja in masti itd. 0.76,

III. tkalne snovi in njihovi izdelki iz njih 258.81,

IV. rude, kovine, stroji 2.19,
V. kamenje, minerali itd. 5.79,
VI. kemični, medicinski itd. izdelki 2.88

VII. razno blago 73.62.

Ves izvoz v Jugoslavijo v l. 1923. okrog 356.08 milijona lir.

Ves izvoz v Jugoslavijo v l. 1922. 255.00 milijona lir.

Iz tega pregleda vidimo, da smo bili lani v trgovini z Italijo aktivni za 153.24 milijona lir (nad pol milijarde Din po sedanjem tečaju lire), v letu 1922. pa za 111.82 milijona lir.

Tekom lanskega leta je uvozila Italija in inozemstva skupno 168.898 živil živine (konj in goved), od tega iz Jugoslavije 94.348 živil (75.724 goved in 18.624 konj).

V letu 1922. je uvozila Italija 155.054 živil živine, od tega iz Jugoslavije 67.138 živil. Perotnine žive je uvozila Italija 25.183 kvintalov za 18.58 milijona lir, od tega 20.618 kvintalov v vrednosti 16.18 milijona lir iz Jugoslavije. Mesečnih pridelkov je uvozila Italija lani iz Jugoslavije 18.819 q v vrednosti 10.58 milijona lir, nadalje 20.346 ton turščice v vrednosti 22.67 milijona lir, suhega soliva v vrednosti 7.54 milijona lir.

V drugi skupini: semenje in oljni plodovi, masti itd. je uvozila Italija iz Jugoslavije med drugim slanine 8455 q v vrednosti 1.83 milijona lir, oliveno olja 3382 q v vrednosti 1.48 milijona lir.

V skupini: tkalne snovi je uvozila Italija iz Jugoslavije izključno le svilene kokone, in sicer 2211 q v vrednosti 15.86 milijona lir.

V peti skupini: živila iz naše države apna in cementa 266. 204 ton v vrednosti 9.66 milijona lir, premoga 84.701 ton v vrednosti 3.54 milijona lir.

Glavno jugoslovansko izvozno blago za Italijo pa je bil les. Raznega lesa je uvozila lani Italija iz Jugoslavije 450.475 ton v vrednosti 168.83 milijona lir in 200.393 ton drva za kurjava in oglja v vrednosti 35.31 milijona lir. V letu 1922. je Italija uvozila iz naše države 385.055 ton raznega lesa in 101.222 ton drva za kurjava in oglja; to pomeni, da je jugoslovenski lesni uvoz v Italijo lani znatno napredoval.

Izvozila je Italija v našo državo med drugim: riža 8367 ton (v l. 1922. 8811 ton), moke 107.087 q v vrednosti 15.27 milijona lir (v l. 1922. 47.833 q), južnega sadja 53.888 q (v l. 1922. 43.877 q), tkanic in manufaktur in konopje, laniu iz junij 11.189 q (5.37 milijona lir), bombažnega prediva 14.507 q (29.26 mil. lir), bombažnih tkanic 54.952 q (168.30 mil. lir), volnenih tkanic 18.760 q (40.20 mil. lir), svilenih tkanic 1.821 kg (1.40 milijona lir). Nadalje je izvažala Italija v Jugoslavijo sodo, kalijev cijanamid, stroje, automobile, žveplo, premog in drugo blago.

Ko bomo imeli z Italijo trgovinsko pogodbo, se bo trgovina med obema državama še bolj razvila. Italija si obeta od trgovinske pogodbe, da bo mogla spraviti na naš trg še druge svoje izdelke, s katerimi se doselej pri nas ni mogla uveljaviti. Povsem so izgledi, da bo naša država očetaла glavni dobavitelj lesa za Italijo, a Italija glavni dobavitelj tkanic za Jugoslavijo.

Iz zgodovine sladkorja

Ni še poteklo sto let, odkar se je sladkor razširil kot del splošne ljudske prehrane. Sladkor je spoznal Evropo za čas krilarskih voja, ko so prinesli krilariji s seboj vkuhan sok sladkorovega trsa. Poznala in uporabljala pa je sok sladkorovega trsa že več stoletij pred Kristom Indijo, kjer je sladkorni trs rastel divji ob obalah reke Gangea. Začasna Kristuspa pa so gojili trs že v Perziji, Mali Aziji, Afriki. Ker raste trs le v topih krajih in ker so takrat poznali le še trsov sok, katerega prevoz v večjih količinah ni bil mogoč, se gojenje trsa in poraba soka po Evropi nista mogla razširiti. Vrh tega se torej niso takrat čutili potrebe po sladkornem soku.

Kupčijo s sladkornim soko so pričeli prvi Benečani, a v večji meri se je razvila trgovina, ko so iznaložili kristalni sladkor. Iznajiba je temeljila na dejstvu, da so se napravili kristali, ako je sok stal dalje časa mirno. Benečani so s sladkornim kupčijo delali ogromne dobitke, ker je bil sladkor takrat kot redkost silno drag. Privočiti so si ga mogli le najbogatejši ljudje. Kg sladkorja je veljal leta 1400. 24 zlatih krov, kar je bilo za tiste čase ogromna vso.

Gojitev sladkorovega trsa in pridobivanje sladkorja se je v večjem obsegu razvilo šele po odkritju Amerike. Prenesli so trs v Ameriko in 100 let pozneje so obstojale že velike plantaze, posebno na Kubi, ki je še danes največji proizvodnik sladkorja.

Prava ljudska hrana je postal sladkor šele z odkritjem nečina, po katerem se pridobiva sladkor iz sladkorne pese. Ta nečin je odkril leta 1809. kemik Markgraff. Porabili so začeli ta način nekaj let po-

zneje in skor desetletja se je industrija tako razširila in izpopolnila, da je pred vojno veljal kg neobč včenega sladkorja komaj 28 vinarjev. Pred vojno je kralj sladkor iz trsa (kolonialni sladkor) 40 odst. svetovne potrebe, sladkor iz pese pa 60 odst. Danes krije kolonialni sladkor 70 odst.

Da vidimo, kako se je razvijala sladkorja na produkcijski sladkorja, navajamo naslovnico Številke. Pridelalo se je (v tisočih ton):

leta	iz trsa	iz pese
1850/60	1376	451
1860/70	1836	846
1870/80	2084	1539
1880/90	2522	8528
1890/00	2978	5466
1900/10	6198	6092
1910/11	6236	8016
1910/20	15500	5650

Zanimiv je tudi pregled, kako se je razvijala sladkorna produkcija v nekaterih večjih sladkorjih sladkorjev pridelovalih državah, to na Kubi (trs) ter Nemčiji in Rusiji (pesa). Pridelalo se je (v tisočih ton):

leta	Kuba	Nemčija	Rusija
1850/60	537	145	30
1860/70	775	217	182
1870/80	547	415	300
1880/90	632	1260	444
1890/00	308	1795	508
1900/10	1804	2037	1124
1910/11	1600	2570	2115
1910/20	9000	1500	700

Izračunal so, da je leta 1910. porabil ena oseba v Avstraliji 55, v Zedinjenih državah 23.2, v Evropi 15. Azijski 4.5, Afrički 1 kg sladkorja. V posameznih evropskih državah je bil konzum sladkorja leta 1910. na osebo: v Angliji 39.4, Sveci 32, Nemčiji 19, Franciji 17.50, Avstriji 11.80, Rusiji 9.8, Srbiji 4.5, Italiji 4, Bolgariji 3.5.

Jugoslavija porabi na leto okrog 6000 vagonov sladkorja. Ceravno imamo osem tovorn, ki bi lahko izdelale 8000 vagonov sladkorja, vendar uvažamo znatne imnožine sladkorja, ker se pri nas prideže le premalo pesa. Leta 1921. je znalo uvoz tujega sladkorja v našo državo 3246 vagonov, leta 1922. pa 2776 vagonov. Letos so, kakor čitalo, naše sladkorne tvornice zasigurate z zadostnimi nasadi. Zato se ceni, da bo produkcija v naslednjem kampanji krila vso domačo potrebo.

Fr. Z.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (23. t. m.)
Pšenica: baška 324. **Turščica:** baška, za april, duplikat kasa, 232/5 do 235; banatska, duplikat kasa, za junij, 245. **Otrobi:** baška 210. Tendenca ne-spremenjena.

Dr. Ljudevit Pivko:

Sifrirana pisma (D.R.U.P.)

«Kaj je drup?»
«To bi baž radi vedeli,» se je smehnil Polli.

«Tukaj čitam nekaj o smardi. Ali misli našega legijonarja Smardo?»

«Najbrž.»

«In st' bo Storch?»

«Najbrž Storch,» je prikimal Polli.

«Nekaj se mi sveti v glavi. Marbett je vpraševal po mojem mišljaju o Čehoslovakih, o tem letaku pa ni črnih besed.»

«Mogoče te je klical zaradi tega. Letak je naša tajnost in nihče ne sme vedeti, da sem ti ga pokazal.»

Na drugem koncu mize so se zavali s Kumrom in se smejali. Nihče ni opazil, da je prinesel Polli nekaj posebnega, kar si ogledujemo.

«Azumem,» sem rekel in vrnil Polliju letak.

«Razumeš? Kaj je drup?» je vprašal.

«Cosa da nulla austriaca.»

«Torej kaj?»

«Mascalzon!» (ločovi).

«Kdo? Smarda? Storch?»

«Ne. Ta dva sta bila poštenjaka, prepoštena za take ljudi.»

«Kdo s. mascalzon?»

«Oni, ki so sestavili letak.»

«Marmaglia! je siknil Zagor, ki je nad dostavljal svoje psovke, kadar je kdo psoval.»

«Marmaglia! Canaglia! Gente scalata» je dodal major Germano, dasi se do tedaj ni zanimal za našo razpravo. Večerjal je, mlaskal z jezikom in si nivalil črnino. Ko je slišal naše kreke izrake, je takoj vedel, da imat o Avstrijake v mislih in je čutil potrebo, da se načini pridružiti. Sedet na sredi med skupinama oficirjev tri dolgi mizi je pomaknil stol bliže k nam. Cdožil je servieto, vzagnil kupico in tril z nami. Polli je pa zložil svoja pisma in jih vtaknil v řep.

O drupu n' bi bilo več govora. Hvalili smo majorjeve konje, kar je majorja usililo.

O polnoči smo se razšli.

Poličji sem naprosil, naj mi prepiše letak, da si ga shranim kot zaščitivo. Obljubil sem mu, da ga nikomur ne pokažem.

«Do kdaj želiš dobiti prepis?»

«Za dva dni, v petek, se ustavim na potu iz Brescie zopet v Veroni.»

«Dobro! Lahko noč!»

Vsebina skravnostnega letaka mi je rojila po glavi in delj časa nisem mogel zaspasti. Toliko mi je bilo jasno, da je letak imenoval dva udeležence ponesrečenega podjetja naših legijonarjev in da je govoril o dveh vrstah ljudi, o drupanih in sovražnikih, ki so bili pri podjetju pomešani. O Smardi trdi, da je bil drupan, to je menda organiziran vohun, poslan od Avstrije, ki ga pa v Italiji njegova organizacija «drup» baje ni dovolj poučila, kaj mu je storiti in kako se mora javiti Avstrijcem. — O St. pravi letak, da je «moral umriti», bil je «sovražnik» ali legijonar, katerega so Avstriji po vojnem zakonu moral obesiti. Ta dva so Avstriji ujeli, ostalih udeležencev letak ne omenja.

Glavna uganka je Smarda. Več novih avstrijskih ujetnikov je v zadnjih tednih poročalo, da so bili še v odseku pri Rivi, ko so obesili v S. Alessandro dva Čehoslovaka-legijonarja. Drugih pa niso ujeli ko Storch in Smarda. O Jefabku pravijo, da so ga ustreli v vodi. Letak pa ne govori o smrti dveh ali treh legijonarjev, temveč samo o Storchovi smrti. Mi v Italiji smo živel v trdnem prepršanju, da so mrtvi vsi, Ježabek, Storch in Smarda. Letak pa govori inače. Kaj je torej s Smardo? Saj ni mogoče, da bi se bil v legiji zatajeval in se hlinil kot sovražnik Avstrije, v srcu bi pa bil vohun, avstrijski plačane!

Prepričan sem, da je mrtev. Avstrijaka hijena govori iz letaka, ki hoče izrabiti ime nedolžnega in nesrečnega legijonarja, da bi namestala blata na legijonarje vobče, da bi jih diskreditirala pred antanto ...

III.
Drugo jutro, 1. avgusta, sva se odpeljala ob 10. uri s Kumrom v Bresco.

Iz pisarne vojaškega poveljstva v Bresci sva se javila telefonsko poročniku Kovatiču, ki je svetoval, naj se pripeljeva takoj s tramvajem k njemu v Mompiano, kjer naju čaka obed.

Popoldne sem spremil Kumra, da ga predstavim pri nekaterih italijanskih poveljstvih VII. armade, ki so se anhajala v vili Guineri v Mompianu. Podpolkovnik Vecchiarelli, major De Giorgis, kapitan Chiaratti in kapitan Archel so mi bili dobrni znanci. Poročnika Kovatiča in njegovo vzorno disciplinirano čelo so hvalili vsi brez izjeme.

Major De Giorgis si je pa dovolil nepotrebno vprašanje, ali je bil moj podporočnik že na fronti in ali je zanesljiv oficer.

Spomnil sem se veronskega «drupa» in alpinskega polkovnika Marchettija. Dirlito me je vprašanje, ki je vzbudilo slutnjo v meni, da je tudi tukaj nekdo izpodkopal v zadnjih dneh ugled slovanskih dobrovoljcev. «Verjemite, gospod major, da poznamo svoje oficirje. Preveč bi riskirali, ako bi postavili na važno samostojno mesto človeka, v kogega bi ne imeli popolnega zaupanja?»

Sedli smo v široke usnjene naslanačje v sprejemnici podpolkovnika Vecchiarelli.

Navezal sem na majorjevo opazko z vprašanjem:

«Gospoda, ali ste slišali morebiti o kakem slučaju nezanesljivosti ljudi iz slovanskih legijonarskih oddelkov?»

«Ne, tega ne moremo trditi. Pomisleke pa imamo zoper metodo, kako Čehoslovaki uvrsčajo brezkrbno med legijonarje elemente, ki so pred kratkim služili v sovražni vojski. Tu pri nas ima češkoslovaški izvidniški oddelki dva oficirja, podporočnika Junga in Mikulika, ki sta pred 10 dnevi dezertirala iz Avstrije in ki vršita že danes aktívno službo v legijonarskem oddelku. Eden izmed njiju je že zopet na fronti, na Tonalskem prelazu. — Po mojem mnenju

je vaše zaupanje preveliko. Takim ljudem bi morali dati nekaj mesecov prilike, da se v taboru duševno razkrijejo. Saj imajo Čehoslovaki v ta namen določeno mesto Foligno v Umbriji kot koncentracijski tabor, kjer bi moral vsak legijonar predleti pripravne vežbe. Kaj mislite?»

Presenetilo me je to mnenje, zlasti pa dejstvo, da je citiral kar imena čeških oficirjev.

«Sljšali sem o dotičnih oficirjih. Služila sta v I./8. bosanskem bataljonu in sta dezertirala skupno s tremi jugoslovenskimi oficirji s katerimi sem že govoril. Gospoda, to so vam sami fajnatični mladi močje, ki so zahtevali, jedva prišli v Italijo, naj jih takoj uvrstijo med legijonarje. Znane so mi tudi podrobnosti njihovega odhoda iz Avstrije. Duše naših ljudi se odkrivajo najpopolnejše v borbi na fronti. Ni jih mnogo, ki kažejo plemenite duševne lastnosti takoj po prihodu iz Avstrije. Kdor je v prvem trenotku pripravljen živovati svoje življenje za svobodo naroda in se odreka več-mesečnemu odmoru, kojega bi lahko užival v ozadju, tistega častim kot možatega, energičnega borce. — Na drugi strani bi se zdelo meni nezmesljeno, ako bi smatral slovanskega človeka za tako pokvarjenega avstrijskega plančanca, ki bi dezertiral iz Avstrije s posebno nalogo, da bi se prislagil v legijo in si ogledal njene uredne na fronti, potem pa se vrnil ob ugodni priložnosti zopet v Avstrijo. Za take službe Avstrija Slovanov ne more porabit. — V splošnem res ne smemo odobravati prakse, da bi tujega človeka kar na fronti preoblekl in ga — makar na njegovo zahtevo — uporabil. O imenovanih dveh Čehoslovakih sem pa preprčan, da ju žene narodni idealizem v borbo zoper med legijonarje elemente, ki so pred kratkim služili v sovražni vojski. Tu pri nas ima češkoslovaški izvidniški oddelki dva oficirja, podporočnika Junga in Mikulika, ki sta pred 10 dnevi dezertirala iz Avstrije in ki vršita že danes aktívno službo v legijonarskem oddelku. Eden izmed njiju je že zopet na fronti, na Tonalskem prelazu. — Po mojem mnenju

je vaše zaupanje preveliko. Takim ljudem bi morali dati nekaj mesecov prilike, da se v taboru duševno razkrijejo. Saj imajo Čehoslovaki v ta namen določeno mesto Foligno v Umbriji kot koncentracijski tabor, kjer bi moral vsak legijonar predleti pripravne vežbe. Kaj mislite?»

Presenetilo me je to mnenje, zlasti pa dejstvo, da je citiral kar imena čeških oficirjev.

«Sljšali sem o dotičnih oficirjih. Služila sta v I./8. bosanskem bataljonu in sta dezertirala skupno s tremi jugoslovenskimi oficirji s katerimi sem že govoril. Gospoda, to so vam sami fajnatični mladi močje, ki so zahtevali, jedva prišli v Italijo, naj jih takoj uvrstijo med legijonarje. Znane so mi tudi podrobnosti njihovega odhoda iz Avstrije. Duše naših ljudi se odkrivajo najpopolnejše v borbi na fronti. Ni jih mnogo, ki kažejo plemenite duševne lastnosti takoj po prihodu iz Avstrije. Kdor je v prvem trenotku pripravljen živovati svoje življenje za svobodo naroda in se odreka več-mesečnemu odmoru, kojega bi lahko užival v ozadju, tistega častim kot možatega, energičnega borce. — Na drugi strani bi se zdelo meni nezmesljeno, ako bi smatral slovanskega človeka za tako pokvarjenega avstrijskega plančanca, ki bi dezertiral iz Avstrije s posebno nalogo, da bi se prislagil v legijo in si ogledal njene uredne na fronti, potem pa se vrnil ob ugodni priložnosti zopet v Avstrijo. Za take službe Avstrija Slovanov ne more porabit. — V splošnem res ne smemo odobravati prakse, da bi tujega človeka kar na fronti preoblekl in ga — makar na njegovo zahtevo — uporabil. O imenovanih dveh Čehoslovakih sem pa preprčan, da ju žene narodni idealizem v borbo zoper med legijonarje elemente, ki so pred kratkim služili v sovražni vojski. Tu pri nas ima češkoslovaški izvidniški oddelki dva oficirja, podporočnika Junga in Mikulika, ki sta pred 10 dnevi dezertirala iz Avstrije in ki vršita že danes aktívno službo v legijonarskem oddelku. Eden izmed njiju je že zopet na fronti, na Tonalskem prelazu. — Po mojem mnenju

je vaše zaupanje preveliko. Takim ljudem bi morali dati nekaj mesecov prilike, da se v taboru duševno razkrijejo. Saj imajo Čehoslovaki v ta namen določeno mesto Foligno v Umbriji kot koncentracijski tabor, kjer bi moral vsak legijonar predleti pripravne vežbe. Kaj mislite?»

Presenetilo me je to mnenje, zlasti pa dejstvo, da je citiral kar imena čeških oficirjev.

«Sljšali sem o dotičnih oficirjih. Služila sta v I./8. bosanskem bataljonu in sta dezertirala skupno s tremi jugoslovenskimi oficirji s katerimi sem že govoril. Gospoda, to so vam sami fajnatični mladi močje, ki so zahtevali, jedva prišli v Italijo, naj jih takoj uvrstijo med legijonarje. Znane so mi tudi podrobnosti njihovega odhoda iz Avstrije. Duše naših ljudi se odkrivajo najpopolnejše v borbi na fronti. Ni jih mnogo, ki kažejo plemenite duševne lastnosti takoj po prihodu iz Avstrije. Kdor je v prvem trenotku pripravljen živovati svoje življenje za svobodo naroda in se odreka več-mesečnemu odmoru, kojega bi lahko užival v ozadju, tistega častim kot možatega, energičnega borce. — Na drugi strani bi se zdelo meni nezmesljeno, ako bi smatral slovanskega človeka za tako pokvarjenega avstrijskega plančanca, ki bi dezertiral iz Avstrije s posebno nalogo, da bi se prislagil v legijo in si ogledal njene uredne na fronti, potem pa se vrnil ob ugodni priložnosti zopet v Avstrijo. Za take službe Avstrija Slovanov ne more porabit. — V splošnem res ne smemo odobravati prakse, da bi tujega človeka kar na fronti preoblekl in ga — makar na njegovo zahtevo — uporabil. O imenovanih dveh Čehoslovakih sem pa preprčan, da ju žene narodni idealizem v borbo zoper med legijonarje elemente, ki so pred kratkim služili v sovražni vojski. Tu pri nas ima češkoslovaški izvidniški oddelki dva oficirja, podporočnika Junga in Mikulika, ki sta pred 10 dnevi dezertirala iz Avstrije in ki vršita že danes aktívno službo v legijonarskem oddelku. Eden izmed njiju je že zopet na fronti, na Tonalskem prelazu. — Po mojem mnenju

je vaše zaupanje preveliko. Takim ljudem bi morali dati nekaj mesecov prilike, da se v taboru duševno razkrijejo. Saj imajo Čehoslovaki v ta namen določeno mesto Foligno v Umbriji kot koncentracijski tabor, kjer bi moral vsak legijonar predleti pripravne vežbe. Kaj mislite?»

Presenetilo me je to mnenje, zlasti pa dejstvo, da je citiral kar imena čeških oficirjev.

«Sljšali sem o dotičnih oficirjih. Služila sta v I./8. bosanskem bataljonu in sta dezertirala skupno s tremi jugoslovenskimi oficirji s katerimi sem že govoril. Gospoda, to so vam sami fajnatični mladi močje, ki so zahtevali, jedva prišli v Italijo, naj jih takoj uvrstijo med legijonarje. Znane so mi tudi podrobnosti njihovega odhoda iz Avstrije. Duše naših ljudi se odkrivajo najpopolnejše v borbi na fronti. Ni jih mnogo, ki kažejo plemenite duševne lastnosti takoj po prihodu iz Avstrije. Kdor je v prvem trenotku pripravljen živovati svoje življenje za svobodo naroda in se odreka več-mesečnemu odmoru, kojega bi lahko užival v ozadju, tistega častim kot možatega, energičnega borce. — Na drugi strani bi se zdelo meni nezmesljeno, ako bi smatral slovanskega človeka za tako pokvarjenega avstrijskega plančanca, ki bi dezertiral iz Avstrije s posebno nalogo, da bi se prislagil v legijo in si ogledal njene uredne na fronti, potem pa se vrnil ob ugodni priložnosti zopet v Avstrijo. Za take službe Avstrija Slovanov ne more porabit. — V splošnem res ne smemo odobravati prakse, da bi tujega človeka kar na fronti preoblekl in ga — makar na njegovo zahtevo — uporabil. O imenovanih dveh Čehoslovakih sem pa preprčan, da ju žene narodni idealizem v borbo zoper med legijonarje elemente, ki so pred kratkim služili v sovražni vojski. Tu pri nas ima češkoslovaški izvidniški oddelki dva oficirja, podporočnika Junga in Mikulika, ki sta pred 10 dnevi dezertirala iz Avstrije in ki vršita že danes aktívno službo v legijonarskem oddelku. Eden izmed njiju je že zopet na fronti, na Tonalskem prelazu. — Po mojem mnenju

je vaše zaupanje preveliko. Takim ljudem bi morali dati nekaj mesecov prilike, da se v taboru duševno razkrijejo. Saj imajo Čehoslovaki v ta namen določeno mesto Foligno v Umbriji kot koncentracijski tabor, kjer bi moral vsak legijonar predleti pripravne vežbe. Kaj mislite?»

Presenetilo me je to mnenje, zlasti pa dejstvo, da je citiral kar imena čeških oficirjev.

«Sljšali sem o dotičnih oficirjih. Služila sta v I./8. bosanskem bataljonu in sta dezertirala skupno s tremi jugoslovenskimi oficirji s katerimi sem že govoril. Gospoda, to so vam sami fajnatični mladi močje, ki so zahtevali, jedva prišli v Italijo, naj jih takoj uvrstijo med legijonarje. Znane so mi tudi podrobnosti njihovega odhoda iz Avstrije. Duše naših ljudi se odkrivajo najpopolnejše v borbi na fronti. Ni jih mnogo, ki kažejo plemenite duševne lastnosti takoj po prihodu iz Avstrije. Kdor je v prvem trenotku pripravljen živovati svoje življenje za svobodo naroda in se odreka več-mesečnemu odmoru, kojega bi lahko užival v ozadju, tistega častim kot možatega, energičnega borce. — Na drugi strani bi se zdelo meni nezmesljeno, ako bi smatral slovanskega človeka za tako pokvarjenega avstrijskega plančanca, ki bi dezertiral iz Avstrije s posebno nalogo, da bi se prislagil v legijo in si ogledal njene uredne na fronti, potem pa se vrnil ob ugodni priložnosti zopet v Avstrijo. Za take službe Avstrija Slovanov ne more porabit. — V splošnem res ne smemo odobravati prakse, da bi tujega človeka kar na fronti preoblekl in ga — makar na njegovo zahtevo — uporabil. O imenovanih dveh Čehoslovakih sem pa preprčan, da ju žene narodni idealizem v borbo zoper med legijonarje elemente, ki so pred kratkim služili v sovražni vojski. Tu pri nas ima češkoslovaški izvidniški oddelki dva oficirja, podporočnika Junga in Mikulika, ki sta pred 10 dnevi dezertirala iz Avstrije in ki vršita že danes aktívno službo v legijonarskem oddelku. Eden izmed njiju je že zopet na fronti, na Tonalskem prelazu. — Po mojem mnenju

je va

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZORJE

Ta hip si Perenna natoči čašo vode in jo nese k ustom, hoteč jo popiti. Ona plane, ga zagrabi za roko, udari po čaši in mu jo izbije. Čaša odleti na tla in se razleti, voda pa razlije po tleh.

«Ste li srknili? Ste pili? ga vprašuje z zadušenim glasom.

«Ne, nisem si še omočil ust. Toda kaj pomeni to?»

«Voda v tej steklenici... voda v tej steklenici...» zavječja ona.

«No?»

«Ta voda je otrovana.»

On poskoči, pogradijo za roko s svojo strašno močjo in krikne: «Kako? Kaj govorite? Otrovana? Od koga? Zakaj? Ste li gotovi?»

Ceprav se je imel vsega v oblasti, le začuti, da ga je ne-nadejana novica pretresla. Poznal je strašni učinek nekaterih vrst otrova in zlasti otrov onih neznanih lopovskih oseb, proti katerim se je spustil v borbo. Vedel je, da če bi jim uspelo, da ga otrujejo, da je učinek njihovega zavdanja nepremagljiv in da ga ne more nič več rešiti. Vedel je tudi, da bi trajalo samo nekaj hipov... Neznani otrov učinkuje sigurno, neizprosno.

Dekle molči na vsa njegova vprašanja. Zato je ukaže:

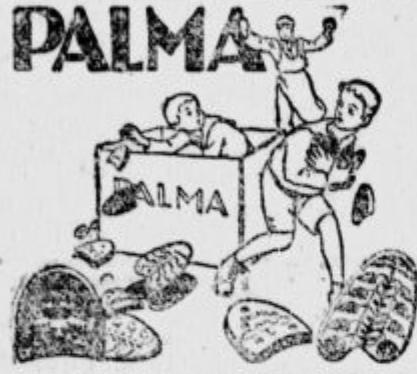
«No, govorite torej! Ste li gotovi?»

«Ne... imela sem domislek... nekakšen občutek... izvestni znaki...» Izgledalo je, kakor da se kesa svojih prejšnjih besed in da jih hoče zabrisati.

«Nikar tako, gospodiča!» je resno pravi Don Luis. «Vedeli hočem in jasno videti. Ste li gotovi, da je voda v tej steklenici bila otrovana?»

«Ne... mogoče je...»

«Toda pravkar...»

kavčuk pete in kavčuk podpli te

nosijo otroci in odrasli, ker so isti trpežni, počeni in jih je prijetno nositi.

MINA!

Za boljšo voljo, nikar ne pozabi kupiti si jumper pri 11

R. Šinković nast. K. Soss

Tam dobis: volnen jumper pri Din 88— naprej.

Svetlen jumper po Din 180, 150, 325, 440.

Etamin in opal bluze od Din 134—.

Zvezna zvezlica polna obrašča

TRANSPORTIKA

CARINI
VSKLADISCA

Lastni skladistični spojeni
z železniškim tirom

Podružnice:

RAKEK
JESENICE

Informacije brezplačno!

Špedicija „JUGOPORT“

Strossmayerova 71. Poštni predel 129. Telefon 165.

SUŠAK.

... Zahtevajte cenik! ...

ŽIČNIKE

Kolarnike, brezglavnike, žičnike za strešno lepenko in krovnik, krepniste, žičetarje in tapetnike. Štukatur e kaveliške, povezalne s polokroglimi glavami, spoake za brzjavnolico, koniki z zarezom, žibice za čevlje s vrtlo gavo, londonske žibice s polokroglo glavo, cvikorce za pete znamke „P.“, in raznovrstno

vlečeno in žgano žlico

Izdelujem na razpolijam na veliko in malo že od 100 kg dalje po najnižjih cenah

1803a

SIMON PIRC, KROPA (Slovenija)

... Zahtevajte cenik! ...

AUTO-MATERIJAL -POTREBŠČINE

Mikloševa
ul. 10. A. KAUDERS Telefon
81. 15. 00.

— ZAGREB —

Na sejmu nima razstavljeno,
zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-POTREBŠČINE

A. KAUDERS

Na sejmu nima razstavljeno,

zato posetite bogato skladisče

1896a Kauders!

AUTO-
MATERIJAL
-P